

Rīgas pili

Foto - Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

Edgars Gabranovs

Pagājušajā nedēļā Mandeju ģimene no Kubulu pagasta ciemojās Rīgas pili, kur Valsts prezidents Egils Levits un Andra Levites kundze rīkoja svinīgu Ziemassvētku pasākumu, lai tiktos ar 18 ģimenēm no dažādiem Latvijas novadiem un pilsētām.

Lindu un Creig Mandejus ar trīs bērniem Amēliju (7 gadi), Melāniju (Ziemassvētkos svinēs 9. dzimšanas dienu) un Luisu (4 gadi) vizītei uz Rīgas pili pieteica reģionālā koordinatore remigrācijas veicināšanai Latgalē Astrīda Leščinska. Viņa "Vadugunij" telefonsarunā pastāstīja, ka remigrācijas veicināšanai katru gadu piesaka daudz bērnu ģimenes: "Visiem, visiem, tostarp Mandeju ģimenei, novēlu mieru un labas, baltas domas!" Savukārt Linda atzīst, ka ziņa par iespēju doties pie prezidenta bija liels pārsteigums un pagodinājums: "Nevienam par to īpaši neteicu, kamēr nesaņēmām oficiālu ielūgumu." Arī Creig piekrīt, ka sajūtas bijušas lieliskas. "Turklāt prezidents ar mani runāja angļu valodā," viņš lepojas.

Mandeju ģimene uz dzīvi Latvijā pārcēlās 2019.gadā. "Kad Creig pirmo reizi ciemojās pie manas mammas Kubulos, viņam ļoti iepatikās Latvijas vide. Šeit nav tik trokšņains, tik saspiests kā Anglijā, turklāt pa istam var izbaudīt dabu. Sākumā bērni runāja tikai angļu valodā," stāsta Linda. Tautjāta, kā sācies viņas un otrās pusītes mīlasstāsts, trīs bērnu māmiņa atklāja, ka iepazinās darbā: "Kopā esam gandrīz 11 gadus. Kāpēc atgriezāmies? Latvijā bērniem, mūsaprāt, ir labākas izaugsmes iespējas. Viņiem ir iespēja apmeklēt mākslas un sporta skolu, baseinu. Meitenes šobrīd mācās Balvu sākumskolā, bet dēliņš apmeklē bērnu dārzu "Pilādzītis". Tāpat meitas apmeklē Balvu Mūzikas skolu." Spriežot par Ziemassvētku dāvanām, tētis ar mammu neslēpj, ka svētku gaidas ģimenē virmo jau kopš septembra. "Mums ir dubulti prieki, jo meitai Ziemassvētkos ir dzimšanas diena. Latvijā man šie būs jau trešie Ziemassvētki, – lai tie visiem ir bagāti un galvenais, lai beidzas karš!" novēl Creig. Linda zināja teikt, – ja Latvijā Ziemassvētku svinēšana sākas 24.decembra vakarā, tad Anglijā dāvanas atver 25.decembra rītā: "Savu nākotni redzam Latvijā. Iespējams, veidosim arī savu biznesu." Creig, jautāts, kādi, viņaprāt, ir plusi un mīnusi Latvijā, pārlicināti pavēstīja, ka Latvijā ir labs internets: "Tāpat šeit ir plašumi un brīvība. Man ir paveicies, ka ir iespēja nedēļu strādāt Anglijā un nedēļu dzīvot Latvijā. Jā, tas ir apgrūtināts, tomēr tā ir mana izvēle: nedēļa – darbs, nedēļa – laiks ar bērniem."

Kam Ziemassvētkos jābūt galdā? Mandeju ģimene ir pārliecināta, ka Ziemassvētku galds var būt arī tukšs: "Galvenais, lai ģimene ir kopā!" Jautāti, kāda ir laimīgas ģimenes recepte, Linda uzsver, ka tā ir runāšana savā starpā, lai izpaliktu pārpratumi: "Un cienīt vienu otru." "Jāklausa sieva," piebilda Creig. Mandeju pāris, kurš tic Ziemassvētku vecītim, apstiprināja, ka viņu bērnu sapņi Ziemassvētkos piepildīsies: "Dēls dāvanā saņems puzzle un mašīnu, bet meitenes – zīmēšanas piederumus un dakteru komplektu."

Īsziņas

Nākamajā Vadugunij

● **Viedā saimniekošana – permakultūra**
Kas tas par zvēru?

● **Izcīna medaļas peldēšanā**
Jūlijas Antonovas panākumi

Covid-19

(9.decembris)

Balvu novads – 26
Alūksnes novads – 39
Gulbenes novads – 42
Ludzas novads – 59
Rēzeknes novads – 36
Madonas novads – 51

Labdarības akcija Balvos

22.decembrī no plkst. 16.00 līdz 19.00 Balvu Kultūras un atpūtas centra laukumā svētku pasākumā "Saulgriežu jampadracis Balvos" būs iespējams apmeklēt Ziemassvētku tirdziņu, satikt Ziemassvētku rūkus, vērot muzikālus priekšnesumus un iesaistīties radošās darbnīcās. Par ziedojumiem būs iespējams baudīt arī ukraiņu tradicionālo boršču. Pasākuma laikā notiks labdarības akcija "Dzirksteli Ukrainai!", kuras mērķis ir atbalstīt Ukrainas iedzīvotājus, nosūtot mazu daļiņu siltuma. "Škladi" komanda plāno uzstādīt pop-up ziedojumu vākšanas labdarības telti.

Zolītes čempionāts

17.decembrī sākas BALVU NOVADA ATKLĀTAIS ČEMPIONĀTS ZOLĪTĒ. Sacensības notiks Rekovas kultūras centra telpās. Pavisam notiks piecas kārtas. Sacensību sākums **plkst. 10.00**. Kopvērtējumā vērtēs **četrus** labākos kārtu rezultātus. Sacensību **pēdējā kārtā – obligāta**. Spēlēs pēc zolītes noteikumiem, noliķuma. Reģistrācija no plkst. 9.30. Dalības maksa – EUR 5 (maksājumu veic reizē ar reģistrāciju). Apbalvošana: 1.-3.vieta (kausi); 4.-10.vieta (medaļas); visiem dalībniekiem (diplomi un saldumu balvas). *P.S. Sacensības var ielgt visas dienas garumā, lūgums padomāt par līdzņemamām uzkodām; kafiju, tēju piedāvās organizatori. Sacensību galvenais tiesnesis Francis Bukšs, tālr. 26535120. Sīkāka informācija – Pēteris, tālr. 27824570.*

Vārds žurnālistam

Irēna Tušinska

Kopš strādāju laikrakstā, esmu centusies uzaudzēt biezu ādu, jo bez tās šajā darbā nevar. Tomēr dzīve un cilvēku ētikas normu trūkums mani nebeidz pārsteigt. Šķiet, terminu 'korporatīvā ētika' daudzi vispār nekad nav dzirdējuši. Nerunājot par to kā visiem latviešiem zināmo teicienu, ka savu netīro veļu publiski neviens nemazgā. Par dažu mūsdienu cilvēku uzvedību esmu pārsteigta laikam tādēļ, ka uzaugu citā gadsimtā, kurā valdīja citas morāles un ētikas normas. Tagad daudz kas ir mainījies. Šķiet, vairums gados jaunāku cilvēku kļuvuši par dvēseles ekshibicionistiem, nekautrējoties plašai publikai atklāt jebkuru savas dzīves aspektu. Protams, tā ir katra paša izvēle. Tomēr nekad nespēju cienīt tos, kuri cenšas paaugstināt savu pašvērtējumu, publiski nomelnojot citus. Iespējams, viņiem šķiet, ka paši ir nevainojami. Taču derētu atcerēties, ka reizēm apkārtējie nenorāda uz svešām kļūdām nevis tādēļ, ka to nav, bet tāpēc, ka viņi ir morāli inteliģentāki un ņem vērā citu cilvēku jūtas, kā arī izprot, ko vajag un ko nevajag izpaust publiski.

Latvijā

Valmieras novads maksās stipendijas tiem, kas plāno atgriezties. Valmieras novadā plāno izmaksāt stipendijas tiem studējošajiem novadniekiem, kuri pēc studiju absolvēšanas plāno palikt strādāt pašvaldības izglītības iestādēs. Atbalsts jaunajiem speciālistiem stipendijas veidā sekmētu jauno speciālistu piesaisti darbam Valmieras novada izglītības iestādēs, tādējādi risinot arī paaudžu nomaiņas problēmu.

Zemledus makšķerniekus aicina nogaidīt. Uzsnigusi bieža sniega sega neļauj zemledus makšķerniekus objektīvi noteikt ledus biežumu, un, lai arī uz ūdenstilpēm jau mana pārgalvīgos copētājus, glābēji un pieredzējuši zemledus makšķernieki iesaka nogaidīt un tikai pēc ilgāka sala perioda kāpt uz ledus. Šajā ziemas sezonā bojā gājis viens zemledus makšķernieks. VUGD pārstāve uzsver, ka cilvēkiem, kas nolēmuši doties uz ledus, jāņem vērā, ka tas uz ūdenstilpēm neveidojas vienmērīgi. Ledus ir biežāks pie krastiem, bet ūdenstilpes vidū var būt daudz plānāks. Sākoties ziemas zemledus makšķerēšanas sezonai, Latvijā bojā gājis viens makšķernieks.

Depozīta maksu varēs ziedot. Turpmāk depozīta maksu būs iespējams novirzīt trīs dažādām labdarības iniciatīvām – Ukrainas bēgļu bērniem Latvijā, trūcīgajiem senioriem un dzīvnieku patversmēm visā Latvijā. Ziedošanas funkciju taromatos plānots saglabāt visu depozīta sistēmas darbības laiku. 8.decembrī "Depozīta iepakojuma operators" sadarbībā ar labdarības organizāciju "Ziedot.lv" uzsāka ziedošanas iniciatīvu "Ziedo savu depozītu", kurā lietotāji var ziedot depozīta maksu par nodotajiem dzērienu iepakojumiem taromātu tīklā visā Latvijā.

Uzsāk kriminālprocesu pret policijas amatpersonu. Iekšējās drošības birojs (IDB) Dienvidlatgales prokuratūrai nosūtījis kriminālprocesu kriminālvajāšanas sākšanai pret Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes amatpersonu, kura, vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, izraisījusi ceļu satiksmes negadījumu, kā rezultātā cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi. Prokuratūrai ir nodots kriminālprocess ar ierosinājumu uzsākt kriminālvajāšanu par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu, ja to izdarījusi persona, kas vada transportlīdzekli alkohola ietekmē, un ja tās rezultātā cietušajam nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums.

Kopš pirmdienas Vidzemes slimnīcā noteikta karantīna. Vidzemes slimnīcā no pirmdienas, sakarā ar izsludināto gripas epidēmijas sākumu un palielinoties Covid-19 saslimstības gadījumu skaitam, noteikta karantīna un ierobežota pacientu apmeklēšana palātās. Pacientus drīkst apmeklēt tuvinieki tikai ar ārstējošā ārsta atļauju, ja pacienta veselības stāvoklis ir novērtējams kā ļoti smags. Pacienta apmeklējums atļauts vienā reizē vienai personai, uzturoties pie pacienta ne ilgāk par 15 minūtēm, lietojot FFP2, FFP3 respiratoru vai ķirurģisko sejas masku.

(No "lsm.lv" un "tvet.lv")

Svētkus gaidot

Rotājumi eglei, gardumi dāvanām

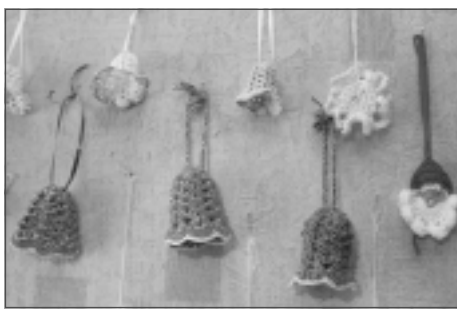
Maruta Sprudzāne

Tuvojas svētki, un īpašāka gaisotne valda rokdarbu darbnīcā "Atspole" Briežuciema pagastā. Lai snieg, lai putina, bet sievietēm ir prieks satikties un likt lietā savas radošās prasmes.

Trešdienas ir rokdarbnieču aktivitāšu dienas, kad viņas nāk uz darbistabām un strādā. Sievas vienmēr bijušas atsaučīgas – sarūpē dāvanīņas, piedalās tirdziņos, mājas kafejnīcu dienās, veido izstādes, ierāda prasmes arī citiem un ir gatavas izpildīt kādu pasūtījumu. Tagad kultūras dzīves organizatore Zita Mežale priecājas, ka būs skaisti rotājumi, ar ko izpuškos lielo eglī. Sievas no smalkiem diedziņiem uzmeistarot zvanīņus un sniegpārslīņas. Smalki darbi padodas arī Skaidrītei Pakalnītei. Viņa šurp nāk, lai būtu bariņā, jo kompānijā jau ir. Sākotnēji pulciņš aizrāvās ar lupatu deķiņu aušanu, bet ar laiku darbošanās gāja plašumā, jo katra gribēja parādīt savu talantu. Veikliem pirkstiem padodas arī eglīšu rotājumu veidošana. To var uzskatīt par aizraušanos, kad galva izdomā, bet rokas *uzknibina*, vienlaikus prātojot, kas beigu beigās sanāks un kā izskatīsies. Darbnīcas vadītāja Laima Ločmele stāsta, ka aktivistu kodols ir piecas talantīgas vietējās rokdarbnieces, kuras jau kopš mazotnes prot visu ko. Svētkiem piestāv pašdarināti eglīšu rotājumi. Caur tiem izpaužas mīļums, sirds siltums un

Prieks darboties. "Atspoles" darbnīca pierādījusi, ka lauku sievietēm talantu netrūkst.

Mazi nieciņi, bet no sirds. Tamborētie krāsainie zvanīņi kopā ar citiem pašdarinātajiem rotājumiem aizceļos uz tautas nama zāli, lai *sakāptu* lielajā svētku eglē. Būs piepildīties Zitas sapnis pasākumu apmeklētājus priecēt tieši ar šādi rotātu eglī.

arī kaut kas no pagātnes, kad neko tādu nevarēja nopirkt. Priecāties un svinēt svētkus cilvēki ir gribējuši visos laikos, un ir pratuši arī tiem gatavoties un rotāties. "Atspoles" dalībnieces palīdz sarūpēt arī dāvanīņas pagasta vientuļajiem iedzi-

vojājiem. Būs adītas zeķes un gardumi. Nākamajā trešdienā darbnīcas telpās atkal būs rosīgi un jauki smaržos, jo sievietes gatavos dažādus cepumus. Svētkos iepriecinās piecpadsmit vientuļniekus.

Jauno vokālistu konkurss

Sasilda sirdis ar dziesmām

Irēna Tušinska

8.decembrī Balvu Sakrālās kultūras centrā norisinājās pirmais novada skolu jauno vokālistu konkurss "Ziemas skanis", kura laikā, katra dalībnieka izpildījumā noklausījušies divas dziesmas, žūrija izvēlējās skanīgāko balsu īpašniekus trīs vecuma grupās: 8-10 gadi, 11-14 gadi un 15-18 gadi. Konkursa krustmāte, vokālā pedagoģe Linda Vītola, cer, ka nākotnē tā izvēršies par skaistu Adventes laika tradīciju.

Idejas autore, Balvu Mūzikas skolas kora klases skolotāja Linda Vītola atklāja, ka "Ziemas skani" organizēja, jo novadā vokālistu konkursa, izņemot "Cālis", nav: "Ir konkursi ansambļiem un koriem, bet vokālistiem nav. Dzīves realitāte ir tāda, ka lauku skolās gan bērnu, gan koru skaits iet mazumā, bet katrā skolā ir bērni ar Dieva dotām dāvanām, un pedagogi iegulda savu darbu. Konkursu gribējās organizēt tieši Adventes laikā, pašā ziemas spelgonī, jo šīs dziesmas ir tik uzrunājošas un sirdi sildošas."

Pēc Interesu izglītības metodiķes Ilonas Salmanes un konkursa krustmātes Lindas Vītoles ievadvārdiem un Angelinas Krivošejevas muzikālā sveiciens uz skatuves viens pēc otra kāpa 16 skanīgu balsu īpašnieki no dažādām novada skolām. Viņu uzdevums bija nodziedāt ziemas tematikai veltītu dziesmu, kā arī tautasdziesmu *A cappella* (bez pavadiju-

Dzied no sirds. 14-gadīgā Ilvija Bombāne no Vectilžas konkursa vidējā vecuma grupā izcīnīja 1.vietu. Viņas izpildījumā izskanēja dziesma "Paņem Dievu aiz rokas" un tautasdziesma "Silta saule". Kaut gan dzied kopš mazotnes, nopietnāk vokālajam žanram meitene pievērsās aptuveni pirms deviņiem gadiem. Tagad izkopt vokālās spējas viņai palīdz skolotāja Linda Vītola.

ma). Skolēnu sniegumu vērtēja mūzikas pedagoģes Liene Akmeņkalne, Anastasija Ločmele un Rita Kočerova. "Šis konkurss ir unikāls ar to, ka saliek prioritātes pareizā secībā. Vokālās mākslas pamatā ir klasiskā (akadēmiskā) dziedāšanas maniere, kad dzirdam, kā pedagogs strādājis pie bals nostādīšanas, izkopis audzēkņa vokālās dotības. Ir principiāli neizmantojot nekādas balsi pastiprinošas tehniskās ierīces, kas bieži vien neļauj gūt objektīvu priekšstatu par konkursa spējām un ieguldīto darbu. Šeit mēs redzējam arī dziedātāja prasmi sadarboties ar koncertmeistaru. Esmu pārliecināta, ka šāda veida konkurssam jāklūst par

tradīciju," savu vērtējumu pauda R.Kočerova. Žūrija godalgotās vietas sadalīja šādi: jaunākajā grupā 1.vietu ieguva Kristofers Ruševics (Tilžas pamatskola), 2.vietu – Oskars Pauliņš (Tilžas pamatskola), 3.vietu – Anastasija Kurkova (Vidūču pamatskola). Vecuma grupā 11-14 gadi: 1.vieta – Ilvijai Bombānei (Tilžas pamatskola). 2.vieta – Guntrai Gibalai (BVĢ) un Danielai Romanovskai (Stacijas pamatskola); 3.vieta – Liānai Tolšei (Stacijas pamatskola). Vecākajā grupā: 1.vieta – Raivitai Raginskai (VVĢ), 2.vieta – Lolitai Circenei (VVĢ), 3.vieta – Agnesei Loginai (Vidūču pamatskola).

Vai valsts augstākās amatpersonas pelnījušas privilīģētu attieksmi arī dziesmu un deju svētkos?

Viedokļi

Privilīģiju būšana tomēr būtu jāizskauž

AIJA MEŽALE, Balvu novada domes deputāte, Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja

Plašu rezonansi sabiedrībā radījusi gatavošanās gaidāmajiem Vispārējiem latviešu dziesmu un deju svētkiem, kas notiks jau nākamā gada vasarā. 30. novembrī Dziesmu un deju svētku padome nolēma saglabāt privilīģiju Saeimas deputātiem un valdības locekļiem rezervēt un iegādāties biļetes uz Dziesmu un deju svētkiem. Taču plašās

diskusijas lika šo jautājumu pārskatīt, un rezultātā Saeimas deputāti tomēr ir izņēmti no personu loka, kuriem būs iespēja izmantot iepriekšējo rezervāciju. Manuprāt, tas ir pareizs lēmums, jo uzskatu, ka privilīģijai iegādāties biļetes ārpus kārtas jābūt patiešām īpašām personām – Valsts prezidentam, Ministru prezidentam, vēstniekiem, kuri uz koncertiem ierodas no citām valstīm, un cilvēkiem, kuri šajos svētkos saka uzrunas. Vēl šajā sarakstā es ierindotu arī pašvaldību vadītājus ar dzīvesbiedriem, kuri ar saviem pašdarbnieku kolektīviem piedalās gājienā. Tas arī būtu viss. Uzskatu, ka iespēju iegādāties biļetes iepriekšējā rezervācijā noteikti nevajadzētu dot ne kultūras pārvalžu, ne komiteju vadītājiem, ne arī Saeimas, pašvaldību deputātiem un ierēdņiem.

Runājot par šo jautājumu, Latvijas iedzīvotāji rosinājuši, ka ne tikai augstas amatpersonas, bet arī kāda daļa sabiedrības varētu būt privilīģēto cilvēku statusā. Piemēram, Goda pilsoņi un daudz bērnu ģimenes. Taču mums viņu ir tik daudz, ka uzreiz ir skaidrs, – tas nav un nebūs iespējams. Pretējā gadījumā visas skatītāju vietas Mežaparka estrādē varētu būt piepildītas tikai ar viņiem. Tagad, pēc diviem Covid laika gadiem, pienācis lūzuma punkts, kad šo jautājumu vajadzētu uzticēt risināt speciālistiem, kuri šādus pasākumus organizē, izvieto skatītājus un redz biļešu

plūsmu. Manuprāt, šis būtu īstais brīdis kaut ko mainīt. Taču, no otras puses, daudzi tūkstoši Latvijas iedzīvotāju šajos svētkos piedalīsies kā dalībnieki un nemaksās neko. Viņu maksa būs laiks un ieguldītais darbs, viss pārējais tiks nodrošināts un sponsorēts – ēdināšana, dzīvošana, tautastēpi, transports. Tā ir lieliska iespēja pārējiem, kuri vēl nav izlēmuši, sasparoties, nākt uz pašdarbības kolektīviem un pabūt pašā svētku un notikumu epicentrā. Turklāt par velti. Paldies tiem cilvēkiem, kuri iesaistās, velta savu laiku mēģinājumu apmeklēšanai. Paldies arī kolektīvu vadītājiem, jo dalība dziesmu un deju svētkos ir ne tikai uzstāšanās, bet arī sacensības, kurās tiek noskaidroti laureāti. Pati esmu bijusi dziesmu un deju svētkos vairākkārt. Pēdējo reizi tie bija bērnu dziesmu un deju svētki pirms Covid pandēmijas. Toreiz kā Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētājam no pašvaldības piedāvāja iespēju iegādāties biļeti, un es to izmantoju. Kopā ar kungu devāmies uz vērienīgo pasākumu un bijām priecīgi klātienē redzēt koncertu, kurā dejoja arī mūsu dēls Ernests. Savukārt pirms gadiem 30 dziesmu svētkos pati piedalījos kā deju kolektīva dalībniece. Atceros, ka toreiz tas bija ekskluzīvs notikums un bija īpaši jāpiedomā, kā tikt pie biļetēm. Neapšaubāmi, tas bija un joprojām ir unikāls pasākums. Grūti vārdos aprakstīt sajūtu, kas pārņem, stāvot

tūkstošu deļotāju un dziedātāju vidū. Tieši tādēļ uzskatu, ka vismaz reizi dzīvē kas tāds būtu jāizbauda katram.

Šobrīd svarīgs jautājums ir, – kā pareizi šos svētkus piedāvāt sabiedrībai, lai tā nepaliek vilusies un lai šis pasākums būtu *pa kabatai* ikvienam mūsu valsts iedzīvotājam? Masu medijos jau izskanējusi informācija, ka šajos dziesmu un deju svētkos biļešu sadārdzinājums varētu būt par 30%, cena varētu būt amplitūdā no 7 līdz 100 eiro. Starpība liela, bet tā ir sava veida komercija. Ja esi vidiņā un pirmajās rindās, maksā vairāk, savukārt tālākās vietas un skats no sāna, kur varbūt nav pats labākais rakurs, vienmēr maksās lētāk.

Vērojot, kā notiek gatavošanās šiem svētkiem, jāsecina, ka taupīt mēs noteikti vēl neesam iemācījušies. Redzu, kādas top tāmes, kādas izmaksas tērpiem, ēdināšanai, transportam, dzīvošanai. Viennozīmīgi tas nebūs lēts pasākums. Kaut gan šajā reizē tas varbūt arī ir pieņemami, jo dziesmu un deju svētki ir mūsu unikālā tautas tradīcija, kultūras mantojums, kas ierakstīts UNESCO sarakstā. Tā ir mūsu identitāte. Neko nesaku par dārdzību, bet par iespēju rezervēt biļetes ārpus kārtas gan būtu pamatīgi jāpadomā, lai neradītu vēl lielāku plaisu starp augstām amatpersonām un sabiedrību. Manuprāt, pēc iespējas šo privilīģiju būšanu tomēr vajadzētu izskaut.

Dziesmu svētki jātuvina, nevis jāattālina no tautas

ZINAIDA POPOVA, rugājiete

Šobrīd Saeimas deputāti jau ir izņēmti no to personu loka, kuriem iepriekšējā rezervācijā būtu iespēja iegādāties biļetes uz nākamā gada dziesmu un deju svētkiem. Arī es uzskatu, ka nedz viņiem, nedz arī ministriem šādām privilīģijām nevajadzētu būt. Kāds savukārt spriež, ka tik augstām valsts amatpersonām, kādi ir Saeimas deputāti, būtu jāsniedz šādas priekšrocības. Manuprāt, mūsu tautas kalpiem jau ir daudz un dažādu citu priekšrocību, un vēl iespēja rezervēt biļetes uz tik lieliem nacionāla mēroga svētkiem... Kā mēs visi zinām, tad vismaz iepriekšējos gados biļetes uz dziesmu svētkiem izpirka tik ātri, ka ļoti daudziem iedzīvotājiem nebija iespējas tos

skatīties klātienē. Līdz ar to, ja mēs runājam par kaut kā veida priekšrocībām, tās vispirms būtu jāsniedz pārējai tautai, piemēram, daudz bērnu ģimenēm. Tieši bērnu vecāki ir tie, kuri ikdienā savas atvasītes piesaka un ved uz dažādiem interešu pulciņiem, mūzikas un mākslas skolām, dziedāšanas un deju nodarbībām. Liela daļa no šiem bērniem piedalās arī Dziesmu un deju svētkos, un vai katrs no vecākiem negribētu paskatīties, kā viņu bērni šajos svētkos uzstājas? Galu galā šie grandiozie svētki, kas ir ļoti nozīmīga latviešu nacionālās identitātes sastāvdaļa un vairo mūsu tautas nacionālo pašapziņu, jau vēsturiski sākās un turpinās kā spilgtas visas tautas kustība. Un, ja reiz tā ir tautas kustība, tad vispirms par tautu arī jādomā. Ir arī ļoti žēl, ka uz gaidāmajiem dziesmu svētkiem, ja nemaldos, biļetes maksās dārgāk nekā iepriekš. Arī šis aspekts dziesmu svētkus no pārējās tautas attālina vēl vairāk. Ideālā gadījumā valdībai mūsu iedzīvotājiem ieeju uz šiem svētkiem būtu jānodrošina vispār par brīvu. Tā tam patiešām vajadzētu būt. Tomēr, ja mēs nelidzināties sapņos, bet uz lietām skatāmies reāli, diezin vai kaut kas tāds ir iespējams. Rezultātā visu to, kas sākās kā tautas kustība, tagad pašai tautai finansiālu iemeslu dēļ ir ļoti sarežģīt apmeklēt, šos svētkus redzēt un par tiem priecāties klātienē. Diemžēl...

Kādu saredzu dziesmu un deju svētku nākotni? Nešaubos, ka šiem svētkiem jāturpinās. Neredzu arī nevienu iemeslu, kādēļ lai notiktu pretējais. Šie svētki ir liela mūsu

valsts un visas tautas tradīcija, kas jākopj un jālolo arī turpmākajos gados. Savulaik dziesmu un deju svētkos piedalījās arī pati, un ne vienu vien reizi! Sākotnēji dziedāju jauktajā korī, pēc tam biju arī deju kolektīva dalībniece. Kopš tiem laikiem palikušas tikai un vienīgi pozitīvas un jaukas atmiņas. Tiesa, jau daudzus gadus uz dziesmu svētkiem neesmu devusies. Atklāti runājot, man ne īpaši patīk vietas, kur ir lieli cilvēku pūļi, bet šos svētkus noteikti skatos pa televīziju.

Ar lielāko prieku apmeklēju arī daudzus citus kultūras pasākumus. Tas man vienmēr patīcis un tā man ir ļoti liela sirdslieta, bez kā ikdienā grūti iztikt. Kopumā Balvu novadā pieejamais kultūras pasākumu klāsts ir diezgan daudzveidīgs un interesants. Protams, gribētos vēl kaut ko grandiozāku, piemēram, ja uz mūsu pilsētu uzaicinātu kādu ārzemju mākslinieku. Pirms diviem gadiem nopirkām biļetes uz Enrike Iglešias koncertu, kuru diemžēl

atcēla. Kā zināms, viņš ir viens no visu laiku veiksmīgākajiem spāņu izcelsmes popmūziķiem visā pasaulē. Tikmēr uz, piemēram, nu jau mūžībā aizgājušā Jurijs Šatunova koncertu gan izdevās aizbraukt. Ļoti patika arī rokmūzikas skatuves leģendas Krisa Normena uzstāšanās Dzintaru koncertzālē Jūrmalā. Protams, ļoti labi saprotu, ka šāda līmeņa mūziķus un personības uzaicināt uz Balviem būtu ļoti sarežģīti. Kaut gan, no otras puses, savulaik mūzikas festivālā "Osvalds" Baltinavā uzstājās mūzikas grupa "Boney M"! Arī es redzēju viņu uzstāšanos. Tas bija vienreizēji! Lai vai kā, uz dažādiem mēģinājumiem vedu un braucu līdz saviem mazbērniem. Ļoti patīk arī ceļot. Katru gadu cenšos uz kaut kuriem aizbraukt.

Viedokļus uzklusēja S. Karavoičika un A. Ločmelis

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Spriež par bioloģisko atkritumu kompostēšanas laukumu

Kur likt lapas, zāli un zarus?

Ingrīda Zinkovska

Eiropas Savienības uzsāktais Zaļais kurss un Latvijas Ministru kabineta noteikumi nosaka, ka pašvaldībām savā teritorijā jāveido zaļo un dārza atkritumu kompostēšanas laukumi. Vairākās pašvaldībās Latvijā šādi laukumi jau izbūvēti, tostarp arī Alūksnes novadā. Jautājums, kur būvēt šādu laukumu, aizvien aktuālāks kļūst arī Balvos. Par to nesēn Tautsaimniecības un vides komitejas sēdē sprieda arī Balvu pašvaldības speciālisti un novada domes deputāti.

Problēma aktuāla teju visu gadu

Nobirušās lapas izvestas no pilsētas un pār tām uzkrītis sniegs, taču aktuāls drīz kļūs *nodedzināto* un izmesto Ziemassvētku eglīšu jautājums. Tad sevi pieteiks koku vainagu veidošanas procesā nogrieztu zaru aizvākšanas un novietošanas problēma. Nepaies ilgs laiks, kad sāks dīgt zāle, stiepties garumā, tā būs jāpļauj un jāved ārā no pilsētas. Lidzīgas rūpes ir arī privātmāju iedzīvotājiem. Kur likt zaļos atkritumus, rudenī koki nobirušās lapas, ja tās nedrīkst dedzināt? “Balvos šī problēma bijusi ilgstoši. Rudenī pilsētā savāktās lapas novietotas aiz kapiem, ezera malā aiz attīrīšanas iekārtām, pašvaldības aģentūras “SAN-TEX” teritorijā. Taču, veidojoties kompostam, no pūstošām lapām un augu atliekām izdalās smaka, veidojas šķidrums, līdz ar to rodas problēma, kur likt šos te parku un dārzu bioloģiskos atkritumus – gan lapas, gan zāli, gan zarus. Atkritumu apsaimniekošanas sistēma valstī virzās uz to, lai bioloģiskos atkritumus pārstrādātu un izmantotu otrreizēji. Lai no šīs zājās masas tiktu sagatavots komposts, ko var izmantot pašvaldības parku koku un puķu stādījumu mēslošanai. To, ka pašvaldībām jāveido šie laukumi, nosaka Ministru kabineta noteikumi,” iepazīstinot ar problēmu, teica novada pašvaldības izpilddirektore DAINA TUTIŅA.

Apmeklē kompostēšanas laukumu Alūksnes novadā

Lai iepazītos, kā šādu laukums izveidot, pašvaldības pārstāvji apmeklēja bioloģisko atkritumu kompostēšanas lau-

kumu Alūksnes novadā, kas atrodas Alsviķu pagastā. Pilsētas teritorija robežojas ar Alsviķu pagasta teritoriju, tādēļ bioloģisko atkritumu kompostēšanas laukums atrodas tuvu pilsētai. Laukums izveidots atbilstoši Ministru kabineta prasībām, kas nosaka, ka laukuma pamatā jābūt ūdeni ne-caurlaidīgam pamatam, lai ar šķidrumu, kas rodas no komposta, netiktu piesārņoti gruntsūdeņi un pazemes ūdeņi. Tie jānovada kanalizācijā. Laukumam jābūt asfaltētam, kā arī apgaismotam un iežogotam, kas būs nepieciešams bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas procesā, jo tos savāks un laukumā noglabās ne tikai pašvaldības aģentūra, bet arī pieņems no iedzīvotājiem, sniedzot pakalpojumu. Turklāt kompostēšanas rezultātā izveidojušos kompostu varēs arī tirgot. Kāpēc gan ne, ja cilvēki arī veikalā iegādājas zemi un kūdras stādiem? Bioloģisko atkritumu kompostēšanas laukumu Alūksnē ekspluatācijā nodeva pērn augustā. Tas izbūvēts, izmantojot pašvaldības un Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzekļus, un izmaksājis nedaudz vairāk nekā 200 tūkstošus eiro. Laukumu atklāja pērn rudenī, kad Valsts vides dienests atļāva laukumā ievest pirmo kravu lapu.

Neradīt diskomfortu iedzīvotājiem

Lai izvēlētos atbilstošāko vietu laukuma izveidei, Balvu novada pašvaldības Nekustamā īpašuma nodaļa apspriešanai piedāvāja piecas pašvaldības īpašumā esošas teritorijas Balvu pagastā, kā arī teritoriju Tehnikas ielā, Balvos, kur īpašnieks ir SIA “Posessort”. Viens no nosacījumiem, izvēloties vietu bioloģisko atkritumu kompostēšanas laukumam, ir, ka tas nevar atrasties tālu no pilsētas un nevar būt pārāk tuvu apbūvei, tas ir, dzīvojamajām mājām, kas radītu diskomfortu iedzīvotājiem. “Ir jābūt atbildīgiem par saviem lēmumiem,” uzsvēra novada domes priekšsēdētāja vietniece SANDRA KAPTEINE. Ja kompostēšanas laukumu izveidotu blakus bijušā lidlauka teritorijai Balvu pagastā, tad lapas jāved cauri Naudaskalnam, un tas ir ļoti tālu, aptuveni 6 kilometri. Biomasas izvešanas izmaksas palielinātos arī, ja izvēlētos vietu Balvu pagasta teritorijā, Viļakas virzienā, kas būtu aptuveni 2,5 kilometri. Izvēloties teritoriju Brīvības ielā 1K, kas atrodas pilsētas industriālās apbūves rajonā, laukuma atrašanās vieta tomēr traucētu tuvējo māju iedzīvotājiem. Apkārtne tuvu

vairākas dzīvojamās mājas ir arī Tehnikas ielā 5D piedāvātajai teritorijai. Bez minētajām teritorijām pašvaldības Nekustamā īpašuma nodaļa apspriešanai piedāvāja vēl dažas vietas Balvu pagastā – Balvu pilsētas veco attīrīšanas iekārtu teritorijā, Centramuižā, braucot pa Rūpniecības ielu, aiz pilsētas aptuveni 250 metru attālumā. Tika apspriesti arī šo vietu plusi un mīnusi laukuma izveidei. Tagad pašvaldības aģentūra uz teritoriju Centramuižā ved koku zarus un lapas, taču tas ir īslaicīgs risinājums. Neviena no vietām laukuma izveidei pagaidām nav izraudzīta, tādēļ tiek vēl meklēta. Novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs norādīja, ka šādu objektu nebūvē katru nedēļu. Tas nav tā, kā katru dienu aiziet pēc maizes. “Iespējams, zemes gabalu šim mērķim par saprātīgu cenu būtu gatavs pārdot kāds privātpašnieks,” sprieda domes priekšsēdētājs, vienlaikus pajokojoš, – ja vien īpašnieks negribēs uztaisīt mūža darījumu un kļūt par miljonāru.

Bioloģiski noārdāmo atkritumu laukuma iespējamās izvedes vietas:

- Balvu pilsētas veco attīrīšanas iekārtu teritorijā, kadastra apzīmējums 3846 003 0133, kas atrodas aiz pilsētas robežas Balvu pagasta teritorijā;
- Balvu pagasta teritorijā Centramuižā, braucot pa Rūpniecības ielu, aiz pilsētas robežas aptuveni 250 metru attālumā preti vecajai muižas mājai, blakus trīs zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem 3846 003 0243, 3846 003 244, 3846 003 242, visu zemes vienību kopējā platība – 0,75 ha.
- Balvu pagasta teritorijā, blakus lidlaukam, kadastra apzīmējums 3846 007 0150, platība 4,2 ha, attālums līdz teritorijai – aptuveni 6 km;
- Balvu pilsētā teritorija preti SIA “Autokruīzs”, kadastra apzīmējums 3801 003 0556, platība – 1,4072 ha;
- Balvu pagasta teritorijā, braucot no pilsētas Viļakas virzienā aptuveni 2,5 km, zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 3846 005 0684;
- Tehnikas ielā 5D, Balvu pilsētā (sauktajā Steķentavas daļā), īpašnieks “Posessort”, kadastra apzīmējums 38010010443, platība – 0,783 ha.

Bioloģiski noārdāmo atkritumu laukums Alūksnē

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Kompostēšanas laukums “Īstekas”. Zaļo un dārza atkritumu kompostēšanas laukums Alūksnes novadā atrodas Alsviķu pagasta teritorijā, kas robežojas ar pilsētu. Tas ir asfaltēts un iežogots. Pirmo lapu kravu laukumā ievada pērn rudenī, bet komposts veidojas trīs gadu laikā. Laukuma izbūves laikā par piešķirto finansējumu tika iegādāts arī šķeldotājs, un tagad no zariem tiek gatavota šķelda, ko piejauc klāt kompostam, lai tas būtu irdenāks. Pēc Ziemassvētkiem aģentūra organizēs eglīšu vākšanas akciju šķeldošanai no iedzīvotājiem, lai tās nemētājas apkārt. Pieņemot no iedzīvotājiem bioloģiskos atkritumus vasarā vai rudenī, tajos nedrīkst būt pārtikas atkritumi – āboli, gurķi, ķirbji utt., kuriem ir citādāks pūšanas process.

Bioloģisko atkritumu laukums “Īstekas” Alūksnes novadā atrodas netālu no pilsētas jeb, pareizāk sakot, pie robežas ar pilsētu. Braucot no Alūksnes uz Rīgu, pirms degvielas uzpildes stacijas “Virši”, jānogriežas pa Ziemeļu ielu. Laukumu apsaimnieko pašvaldības aģentūra “Spodra”. Par laukuma izveidi un darbību “Vaduguns” sarunājās ar aģentūras direktoru JĀNI PŪPOLU.

Viņš pastāstīja, ka pašvaldībai bija augstas gatavības projekts, kurā atkritumu laukumu bija paredzēts izveidot tieši tur, kur tas atrodas. Jau būvējot Rīgas ielu un blakus esošos

objektus, šeit savesta grunts. Ģeologi izpētīja, ka uz savestās grunts var būvēt laukumu. Būvniecības projekts gaidīja tikai naudu. Vieta bija laba arī ar to, ka tai blakus atradās attīrīšanas iekārtas, kanalizācija. Tā atradās nost no dzīvojamo māju rajona. Vai no komposta nerodas nelāga smaka, direktors atbild, ka ne vairāk, kā pūstot zālei, ko sastumj kaudzē. Un ne vairāk kā no zaļbarības, bet tā ātri izvējo gaisā un absorbējas. Uz laukumu aģentūra ved bioloģiskos atkritumus no pilsētas teritorijas. Šo pakalpojumu par maksu var izmantot arī pilsētas iedzīvotāji. “Rudenī pavasaros mums ir tādas kā pretimnākšanas akcijas, kad iedzīvotāji bioloģiskos atkritumus var nodot bez maksas, jo daudzi pilsētas iedzīvotāji

savāc lapas arī piegulošajās teritorijās, kur lapas nobirst no kokiem gan viņu īpašumā, gan mūsu zonā. Iedzīvotāji lapas savāc kaudzēs, mums ir iekrāvējs, mēs piebraucam un aizvedam. Šis ir tā saucamās sētnieku vietas, kas atzīmētas ar mietiņiem. Iedzīvotājiem tās vietas zināmas. Ir arī izņēmumi. Kāda pensionāra lapu kaudzītei aizbraucam arī pakā, ja viņš tās nevar aiznest līdz savākšanas vietai,” pastāstīja J.Pūpols.

“Spodras” direktors atklāja, ka izbūvēt bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukumu veicināja arī Valsts vides dienesta prasības, jo pirms tam lapas un citus bioloģiski noārdāmos atkritumus bēra citā vietā, kas bija neatbilstoša vides prasībām.

Farmaceits – padomdevējs un atbalsts

Pieaug aptieku loma veselības aprūpē

Maruta Sprudzāne

Iedzīvotāju skaits, kuri uzticas farmaceitiem, palielinājies par 5% un šogad sasniedz jau 87%. 90% iedzīvotāju vismaz reizi gadā katrs griežas aptiekā pēc palīdzības. Tas apliecina cilvēku uzticības līmeni farmaceitiem kā pilntiesīgiem veselības jomas speciālistiem, rūpējoties par klientiem. To apgalvo “Mana Aptieka & Apotheke Veselības indekss” pētījums, kas ir daudzveidīgākais Latvijas iedzīvotāju veselības pašvērtējuma un dzīvesveida mērījums.

Kā šo faktu vērtē un kādi vēl argumenti to apstiprina, laikraksts aicināja izteikties Mēness aptiekas reģionālo vadītāju, farmaceiti INĀRU DIVRI, kura dažkārt klientus apkalpo arī Balvos.

Kā vērtējat pētījuma rezultātu, kas tik augstu novērtē aptieku lomu?

– Tas nav pārsteigums. Arī mūsu “Mēness aptiekas” pētījums, ko veica kopā ar SKDS, apstiprināja līdzīgu rezultātu. Proti, 92% iedzīvotāju uzticas aptiekām un dod priekšroku to apmeklējumam. Acīmredzot tāpēc, ka farmaceiti aptiekās mūsdienās ir vispieejamākie veselības speciālisti.

Kas to veicina? Vai arī nesenais Covid laiks spēlēja būtisku lomu biežākam apmeklējumam un sadarbībai ar farmaceitu?

– Covid laikā tas bija izteikti. Ārstu prakses ierobežojumu dēļ tad ne vienmēr bija pieejamas visiem klientiem, līdzīgi arī slimnīcas, veikali, bet aptieku durvis bija vaļā visiem. Bijām pieejami, un aptiekām radās arvien lielāka uzticība. Žēl tikai, ka Covid laiks iedzīvotājiem ir saasinājis hroniskās kaites, daudzi tās ir pamatīgi ielaiduši. Noteikti aicinu cilvēkus savlaikus griezties pie ārstiem un speciālistiem, sajūtot veselības traucējumus.

Nācies vērot, ka dažkārt aptiekās klientam ar farmaceitu izvērsās pagara saruna. Acīmredzot tas ir vajadzīgs.

– Tad notiek tā saucamā farmaprūpe, ko izvērs farmācijas joma un ko darbinieki mēdus pielietot arvien vairāk, ikdienā apkalpojot apmeklētājus. Tas prasa iedziļināties katrā konkrētā apmeklētāja situācijā, izprotot, ko viņš vēlas iegādāties. Jāuzzina, kādus vēl medikamentus lieto, jāsaprot, vai zāles drīkst lietot kopā. Gadās, ka cilvēks pat steidzami jānosūta pie ārsta, jo veselības stāvoklis ir nopietni kritisks. Problēmu izziņot, var rasties dažādas situācijas.

Kā farmaceits rīkojas, ja apmeklētājs aptiekā saka: “Lūdzu, iedodiet man kaut ko pret sāpēm?”

– Tad viņš jautā, kas tieši sāp, cik ilgi, vai ir lietoti un kādi

medikamenti, vai tie ir palīdzējuši? Farmaceits uzdod dažādus jautājumus, lai novērtētu situāciju un piedāvātu atbilstošas zāles.

Nereti sarunas ieilgst, izveidojas rinda, un kāds no apmeklētājiem sāk nervozēt.

– Cilvēki un situācijas ir dažādas, kā jau visur. Kāds patiešām var kļūt neapmierināts. Taču arī rindā stāvētāji, dzirdot konkrētus ieteikumus, var iegūt kaut ko sev. Klienti lielākoties ir saprotoši un pieņem situāciju, jo ir svarīgs izsmeļošs un izvērsts farmaceita padoms.

Cik veiksmīgi, Jūsuprāt, veidojas saikne: pacients – ģimenes ārsts un farmaceits?

– Tas ir galvenais, uz ko tiecamies un kam būtu jābūt. Daudz kur šī saikne darbojas. Teikšu, ka vislabāk tas izdodas tieši mūsu pusē, provincē, jo te ir daudz labāks savstarpējais cilvēku kontakts, un arī dakteris strādā kaut kur netālu. Ir tikai pašsaprotami, ja neskaidrību gadījumā aptiekai piezvana gan ārsts, gan arī farmaceits sazinās ar dakteri klienta labā.

Ir redzēts, ka gados vecāki cilvēki no aptiekas dodas prom ar palielu medikamentu maisiņu, samaksājuši par to prāvu naudas summu. Vai zāles nelietojam par daudz?

– Gadās, ka arī par daudz. Diemžēl situācija tāda, ka Latvijā ir daudz hronisko kaīšu pacientu, kuriem ir vajadzība lietot daudzus medikamentus. Cilvēki ielaiž savas kaites, ārstus apmeklē novēloti, un tad viens vai divi medikamenti vairs nepalīdz. Lielais vairums gados padzīvojušo cilvēku jau nepērk uztura bagātinātājus, bet gan valsts kompensējamās zāles, ko izrakstījis ārsts.

Vai farmaceitu kolektīvos ienāk gados jauni darbinieki un notiek paaudžu maiņa?

– Situācija tāda, ka gados jaunie, kuri apgūst farmāciju augstākajā līmenī, uz aptiekām pēc tam atnāk ļoti maz. Tiem ir citi vilinoši piedāvājumi kā: darbs ārzemēs, farmācijas ražotnēs, zinātnē un tamlīdzīgi. Pēdējā farmaceitu kongresā tieši bija runa par šo tēmu. Jā, aptuveni tikai 30% farmaceitu atnāk strādāt uz aptiekām. Taču paaudzes lēnām nomainās. Arī Balvos “Mēness aptiekā” tagad ir divi jauni farmaceita asistenti un viens students, kurš vēl mācās un pēc gada kļūs par farmaceita asistentu.

Kā spriežat, vai aptiekām nākotnē vajadzētu paplašināt savu pakalpojumu piedāvājumu, ja reiz pieņem klientu uzticību?

– Piemēram, asinsspiedienu jau tagad var izmērīt daudzās aptiekās, un tā arī vajadzētu būt. Taču noņem analizēs vai veikt citas manipulācijas tomēr nav tik vienkārši. Tad vajag iekārtot atsevišķu telpu, bet tam atkal nepieciešami līdzekļi

Foto - M. Sprudzāne

Farmaceite strādā arī Balvos. Ināra Divre aicina pievienoties farmaceitu pulkam vidusskolu beidzējus, izvēloties apgūt šīs profesijas zinības. Farmācija būs garantēta vieta, kur pēc tam stādāt, jo roboti aptiekā nez vai tik ātri būs. Ja vien interesē ķīmija un bioloģija, ir vērts studēt un apgūt šo arodu.

un apmācīts personāls.

Vai aptieku loma pieaugs un nostiprināsies arvien vairāk?

– Domāju, jā. Latvijā farmācijas nozarē top projekts, lai ieviestu jaunu pakalpojumu – zāļu lietošanas pārskatu iedzīvotājiem. Klients varēs atnākt uz aptieku un parādīt visus lietotos medikamentus, bet speciālists sniegs konsultāciju, cik tie ir savstarpēji saderīgi, vai nav vienādu zāļu, tikai ar dažādiem nosaukumiem, izstāstīs par blakusparādībām un tamlīdzīgi. Projekts vēl top, bet pēc laika tas būs izvērs visā Latvijā. Tā ka farmācijas loma pieaug un nostiprinās.

No atziņām par farmācijas lomas pieaugumu

- Nereti cilvēki atnāk uz aptieku un prasa zāles vai uztura bagātinātājus, kas redzēti TV reklāmās vai ieteicis kaimiņš. Tad farmaceitam ir jāaprunājas ar šo cilvēku un precīzi jānoskaidro, kāpēc viņam būtu nepieciešams kāds medikaments vai uztura bagātinātājs, jāizskaidro atšķirības to iedarbībā. Gadās, ka līdzīgs aptiekas produkts viņam jau ir mājās. Bet to var uzzināt tikai garākā sarunā.
- Aptiekas farmaceits ir visērtāk pieejamais veselības aprūpes profesionālis, kuram visbiežāk nākas sastapties ar sarežģītām un mazāk akūtām situācijām, kas liek izvērtēt, kad cilvēks steidzami jānosūta pie ārsta un kad pietiek ar bezrecepšu medikamentu.
- Farmācijas nozare attīstās ļoti strauji. Bieži vien tie pirmie uzzina par jaunākajām tendencēm vienu vai citu indikāciju ārstēšanā, pirmie saņem jaunāko zāļu aprakstus un pētījumu rezultātus.
- Šobrīd farmācijas joma, tostarp aptieku kompetences līmenī, ir pagrieziena punktā. Zāļu industrija attīstās, jaunumi ir gan medikamentu, gan uztura bagātinātāju jomā. Ārstiem jāspēj sekot šiem jaunumiem farmācijas nozarē. Cilvēkam, kurš, risinot kādu veselības problēmu, dodas pie vairākiem ārstiem, sakrājas krietna recepšu kaudzīte, kas tagad gan tiek fiksēta e-veselībā. Vēl ir lērums dažādu bezrecepšu preparātu vai uztura bagātinātāju, ko iesaka ārsti, kaimiņi un radi, reklāma televīzijā.
- Sekojot Eiropas valstu piemēram, kur farmaceits ir cilvēks, kurš pieņem lēmumu nepieciešamo zāļu lietošanai, iespējams, arī Latvijā farmaceita loma veselības aprūpes sistēmā tikai pieaugs. Tam paveras jauna nākotne.

Svarīgs jautājums

Vai pašapkalpošanās princips ir tik nevainīgs?

DZINTRA ZELTKALNE, privātaptiekas īpašniece Balvos.

Mainoties dzīves apstākļiem un ritmam, būtiski mainās arī iedzīvotāju iepirkšanās paradumi. Arī aptieku bizness iet līdzīgu laiku un piedāvā jaunievedumus – aptiekās klienti var pašapkalpoties, izvēloties dažādas preces. Vai pašapkalpošanās princips sevi attaisno un farmācijas jomā noder kā biznesa virzītājs?

– Arī mūsu aptiekā ir pašapkalpošanās iespēja, lai gan mums ir pamaz vietas. Šāds aptiekas koncepts pastāv kopš 2018. gada rudens. Šajos plauktos ir uztura bagātinātāji, higiēnas preces, kosmētikas līdzekļi, ēteriskās eļļas. Pēdējā laikā, kā novērojam, klienti pastiprināti izvēlas tieši tējas. Protams, pašapkalpojoties neiztiek arī bez farmaceita paskaidrojuma, jo klienti uzdod jautājumus un vēlas uzzināt sev svarīgu informāciju. Tagad daudzus interesē D vitamīns, bet tā izvēle ir tik plaša, ka bez farmaceita padoma noteikti neiztikt. Domāju, ka klientiem patīk pašapkalpoties, jo precī var paņemt, paturēt rokās, palasīt informāciju. Mums, farmaceitiem, tas arī patīk. Protams, šis princips virza arī biznesu, sevišķi lielo tīklu aptiekās. Taču uz šo iespēju var paskatīties no otras puses. Uztura bagātinātāju ir tik daudz, ka ar to lietošanu var pārspīlēt, un tas nebūs labi. Arī interneta veikalos un lielveikalos var daudz ko iegādāties, turklāt vēl lētāk. Tas iedzīvotājiem sekmē šādu līdzekļu patēriņa pieaugumu, bet sevišķi labi tas nav.

Kaimiņos

Ciemos pie “Klajalkšņu” Rūdolfiem

Irēna Tušinska

Tuvojoties ziemas skaistākajiem svētkiem, braucām lūkoties, kā Alūksnes pusē, bioloģiskajā zemnieku saimniecībā “Klajalkšņi”, kur saimnieko GUNTARS SNIEDZĀNS un viņa meitas LANA un LĪVA, klājas Ziemassvētku veciņa uzticamā palīga, ziemeļbrieža Rūdolda tuvākajiem radniekiem – staltbriežiem, dambriežiem un mufloniem. Šobrīd te dzīvojošo majestātisko dzīvnieku skaits tuvojas pusotram simtam.

Lai gan brieži, kuru saimniecībā ir vairāk nekā 130 (Guntars apgalvo, ka tos saskaitīt īsti nav iespējams), ganās turpat plašajā aplokā un, ieraugot piebraukušo saimnieku ar atvestajiem gardumiem, pieskrien tuvāk, pavisam klāt viņiem pienākt nevaram. Lana skaidro, – tas tādēļ, ka nevēlas viņus pieradināt. Pretējā gadījumā briežus būs grūti nonāvēt, jo kā tu nogalināsi savu mīluli, ko pats esi barojis no rokas?! Arī saimnieks Guntars apgalvo, – lai gan šos dzīvniekus audzē gaļai, pats tos nespēj nošaut un patiesībā līdz šim nav pārdevis nevienu brieža gaļas gabalu, kaut gan ir pieredzējis mednieks un zvēru šaušana viņam nav sveša. Tādēļ brieža gaļas ražošana pagaidām palikusi nodomu līmenī. To audzēšanu Guntars drīzāk uzskata par hobiju, turklāt ļoti dārgu. “Klajalkšņu” saimnieks pārliecināts, ka Latvijā ar tās neizmērojamo birokrātiju un nereti pilnīgi nevajadzīgiem noteikumiem šāds bizness neatmaksājas. Saimniecības galvenais ienākumu avots ir meži un viss, kas ar tiem saistīts, nedaudz arī graudaugu audzēšana un zivsaimniecība.

Prasa tikai karbonādi un gurnu

Savu saimniecību, kas atrodas līdzās vecāku mājām, Guntars izveidoja no nulles: “Te nekā nebija, tikai izgāztuve, pļava un tīrums. Pamazām, gadu pēc gada, visu uzcēlu un iekārtoju.” Ar dārgo briežu audzēšanas hobiju Guntars sāka nodarboties pirms aptuveni desmit gadiem: “Sākām ar četriem staltbriežiem. Pirmos muflonus pats ar *busiņu* atvedu no Čehijas.” Dzīvnieku īpašnieks stāsta, ka sākotnējā ideja bija rīkot briežu medības bagātajiem Krievijas viesmedniekiem, kuri naudu nežēloja un par ragu trofeju bija gatavi maksāt 10 līdz 15 tūkstošus. Taču laika gaitā briežu dārzu Latvijā kļuva aizvien vairāk, un tāds bizness pārvērtās par nerentablu nodarbi. Zemnieku saimniecības mājaslapā joprojām atrodams piedāvājums braukt uz “Klajalkšņiem” briežu medībās, taču vietējos medniekus tas neinteresē. “Mežā nometīt ir viens, bet briežu dārzā, kur viņi tev priekšā skraida, pavisam kas cits. Tas ir tāpat kā makšķernieks ķertu zivis akvārijā,” joko briežu dārza saimnieks. Tādēļ pagaidām ganāmpulks tiek vienkārši pavairots, pamazām atjaunojot genofondu.

Guntars nevēlas ņemt piemēru no tiem briežu dārziem, kuri paši izveido gaļas pārstrādes cehus, jo uzskata, ka Latvijā pastāvošās birokrātijas dēļ tas ir pārlietu sarežģīti. Viņš lēš, ka varētu brieža gaļu pārdot restorāniem, taču arī tas nav izdevīgi: “Ir restorāni, kas gribētu, lai piegādāju, bet tiem vajag tikai karbonādi un gurnu. Bet kur man likt pārējo?” Guntars stāsta, ka ragus gan neesot problēmu nodot, jo tie maksā no 20 līdz 30 eiro kilogramā.

Mežos savairojušies plēsēji

Guntars stāsta, ka mežā kopš bērnības jūtas kā mājās, jo arī viņa tēvs bija mednieks. Tagad viņš izveidojis pats savu mednieku objektu “Klajalkšņi” ar vairākus tūkstošus hektāru lielu platību. Viņa meitas mantojušas tēta vaļasprieku, iegūstot mednieku apliecības, tomēr šauteni rokās ņem reti, jo būt par dzinēju ir tikpat aizraujoši. Dzīvniekus ģimenē mīl. Sniedzānu mājās dzīvo vairāki četrkājainie mīluļi – medību suns Turbo, kaķene Džūna, bet pirms nedēļas saimei pievienojās arī sniegbaltais runčuks Kefirs, ko meitenes atrada klaiņojam.

“Klajalkšņu” briežu dārzs ir kārtīgi nožogots ar titāna žogu un betona stabiem, jo apkārtnē savairojušies vilki, lāči un lūši. Būdam bijušais mežsargs un mednieks, Guntars pārliecināts, ka tas negatīvi ietekmē citu meža dzīvnieku skaitu, jo pavasaros piedzimušie mazuļi plēsējiem kļūst par viegli notveramu barību: “Aļņu kļūs aizvien mazāk. Ja lielā aļņu mamma vēl var aizstāvēties, tad tikko piedzimušos mazuļus vilki, lāči un lūši saplosa. Ap Liepnu siro vismaz 18 vilku, par to liecina pēdas un meža fotokameru uzņēmumi. Katru nedēļas nogali braucam medībās, un viss limits jau ir nometīts. Kad vilkiem piedzims mazuļi, viņu būs vēl vairāk.”

Foto - A.Kirsanovs

Liepnas skaistie staltbrieži. Dažus drošākos – tos, kuri vairāk *iekrit acīs* – saimnieki atpazīst, pat iedevuši viņiem vārdus, tāds kā “Rūdolfs” un “Gotiņa”. Nereti tos atšķir pēc ragu formas. Izrādās, pareizai ragu formai jāveidojas kā krēslam, bet tie, kuriem tie izstiepušies garumā, skaitās brāķi jeb mednieku valodā saucamā ‘spile’.

Cienā ar kārumiem. Briežus baro ar sienu, skābarību, kukurūzu, kā arī graudu maisījumu ar dažādām bioloģisko minerālu piedevām. Par īpašu gardumu šie dzīvnieki uzskata ābolus, burkānus un dažādus sakņaugus. Brieža vidējais dzīves ilgums nebrīvē ir 16 – 20 gadi.

Meitas – tēta kreisā roka

Guntara meitas Lana un Līva sevi sauc par tēta kreiso roku. Viņām nav svešs arī smagāks darbs, bet nereti viņas pilda kurjera pienākumus vai palīdz aizpildīt dokumentus. Jaunākā Lana ir ceļā uz traktora tiesību iegūšanu. “Zinām, ka sievietes var tieši to pašu, ko vīrieši, un pat vairāk. Senos laikos sievietes arī darīja visus smagos darbus. Tad kāpēc lai mēs to nevarētu!” teic Lana, kura šobrīd gatavojas absolvēt Latvijas Universitāti, iegūstot bakalaura grādu biznesa vadībā. “Pēc tam došos uz Priekuljiem vai Malnavu iegūt lauksaimniecības izglītību,” apgalvo jauniešu. Līva savukārt izmācījusies par skolotāju un strādā pirmsskolas izglītības iestādē Pierīgā. Taču arī viņa pēc dažiem gadiem plāno pārcelties uz laukiem. Sevišķi daudz darba meitenēm ir vasarā, jo jāpseko lielais dārzs, siltumnīca un daudzās puķu dobes. Toties ģimene sevi pilnībā nodrošina ar pārtiku, pagrabis ir pilns ar konservējumiem – ir sēnes, savas ogas un pat melones un arbūzi. “To nevarētu darīt pilsētā,” piebilst Lana, kura uz Liepnu pārvilinājusi arī savu draugu Aini. Viņš tagad ir neaizstājams palīgs saimniecības, īpaši meža darbos. Vienīgais, kas traucē Lanai un Līvai, ir lielais attālums no Rīgas, kā arī skolu trūkums: “Agrāk te bija viss – vidusskola, internātskola. Tagad visi dodas prom, jo te vairs nav, ko darīt, cilvēkiem nav darba. Lai gan mums būs, ko darīt, kā būs mūsu bērniem!?”

Foto - A.Kirsanovs

Barvedis. Barā pastāv hierarhija, un baura laikā – augustā un septembrī – notiek cīņa par mātiņu uzmanību. Guntars stāsta, ka ir gadījies atrast sugasbrāļu ar rāgiem sadurtus briežus: “Kā jau dabā – spēcīgākais izdzīvo. Tāpat kā cilvēkiem.” Briežu mazuļi dzimst maijā, bet muflonu – aprīlī, taču gadās, ka kāds atskrien pat janvārī. Katrai populācijai ir savas īpatnības. “Rumāņu, ungāru, poļu, apiti, Latvijas brieži – katrs ir citādāks. Kādam ir citādāka ragu forma, kāds atšķiras masas ziņā,” stāsta Guntars.

Foto - A.Kirsanovs

Sniedzānu ģimene. Guntara meitas nolēmušas nākotnē saistīt ar tēva saimniecību. Par saviem nākotnes plāniem pilnībā pārliecināta jaunākā meita Lana: “Tūlīt būšu ieguvusi bakalaura grādu biznesa vadībā, vēl jādabū lauksaimniecības izglītība un tad darbošos tepat uz vietas.”

Satiekas bibliotēkā

Biznesa sarunu brokastīs – Raimonda atklāsmes

Zinaida Logina

7.decembrī Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centrs kopā ar Balvu Centrālo bibliotēku rīkoja “Biznesa sarunu brokastīs”.

Biznesa sarunu brokastis sākās ar izstādes “Mūsējie” atklāšanu, kur Balvu novada amatnieki, mākslinieki un pārtikas mājažotāji prezentēja savu produkciju. Izstāde īsi pirms Ziemassvētkiem notiek jau otro gadu pēc kārtas, tā radusies pēc Balvu Centrālās bibliotēkas iniciatīvas.

Komforts ievēl, attur bailes no nezināmā

Ar vieslekciju uzstājās Raimonds Platacis – veiksmīgs un pieprasīts, radošajā vidē pazīstams reklāmas speciālists, kurš marketinga sfērā darbojas jau 14 gadus un ir 2021.gadā izdotās “Grāmata par nonullēšanos” autors. Raimondam, līdzīgi kā vairumam Latgales jauniešu, pēc vidusskolas beigšanas Rīga bija galamērķis, jo valdīja uzskats, ka Latgalē jau nekā nav. “Tagad daudzi jaunieši dodas uz ārzemēm, un es viņus saprotu. Esmu pasniedzējs Latvijas augstskolās, tāpēc zinu, ka studijas dažos līmeņos ir nekvalitatīvas. Jaunieši jūt, ka mūsu izglītības sistēma nav sakārtota. Arī es savos 18 gados devos uz Rīgu, lai pieteiktu sevi marketinga pasaulē. Viss nebija tik vienkārši, kā biju izsapņojis, tāpēc trīs gadus strādāju celtniecībā. Ir tāds apburtais loks – tevi neņem darbā, jo nav pieredzes, bet pieredzi nevari iegūt, jo tevi neņem darbā,” sarunu uzsāka Raimonds. Kādā brīdī radio dzirdējis paziņojumu ar aicinājumu pieteikties jauniešiem reklāmas talantiem, iesniegt savus darbus, turklāt labākajiem tiks dota iespēja tos reklamēt Kannās. “Tieši tajā brīdī sev teicu, – es tur būšu! Tas bija tāds interesants stāvoklis – ar prātu saproti, ka tas nav iespējams, bet jūti, – tas notiks. Un tā arī notika. Es uzvarēju konkursā un pārstāvēju Latviju Kannās, – gāju basām kājām pa sarkano paklāju saņemot bronzas godalgu,” atklāja grāmatas autors. Viena no viņa lielākajām, arī skandalozākajām reklāmas kampaņām bija “TELE2 meteoriāts”, par kuru rakstīja prese un rādīja televīzija teju visā pasaulē. “Kādā brīdī sapratu, ka viss ir iespējams. Man bija labākie klienti, balvas, kādas vien Latvijā bija iespējams saņemt, bet tomēr ātri kļuva garlaicīgi. No tā laimīgāks nekļuva. Jautāju sev, – kur tad ir tā laime? Kur papildījums? Kad piedāvāja iet strādāt Maskavas un Londonas lielāko reklāmas aģentūru filiālēs, es sapratu, ka ar to iekšējo tukšumu neaizpildīšu, jo sevi nevar piemānīt. Kur rotēt – uz augšu vai atpakaļ uz Latgali? Kad kolēģiem atklāju, ka došos uz Latgali, jo jūtu, ka tieši te atradīšu īsto dzīves papildījumu, daudzi mani nesaprata. Kad cilvēks pieņem lielus dzīves lēmumus, viņš saskaras ar citu cilvēku bailēm. Viņi uz mums projicē savas šaubas, tāpēc bieži vien to priekšā kapitulē daudz labu ideju,” atklāj Raimonds. Bieži vien cilvēki paši sev rada ilūziju, ka dzīvo papildītu laiku, taču bieži vien tā nav. “Tieši cilvēku viedokļu ietekmē sāku apšaubīt savus lēmumus. Man Latgalē nekā nav, bet šeit, Rīgā, ir viss – darbs, komforts, jauni projekti... Komforts notur, attur bailes no nezināmā, un tas ir biedējoši,” par piedzīvoto pārdomas pauž lektors. Atziņa: nav vērts klausīties citu cilvēku viedokļos, jo viņu iespaidā sāk apšaubīt savus lēmumus, jo tā var palikt, kur esi, un neko neizmainīt.

Izdod grāmatu un atrod laimes atslēgu

Raimonds Rīgā vadīja divas paša izveidotas reklāmas aģentūras, pats tām meklēja un atrada cilvēkus. Un nu no tā visa jāatsakās? “Gribēju savu dzīvi veidot ne tik intensīvu, bet papildītāku ar ko citu. Dzīves laikā mēs izveidojam tādu kā lego pili, un nonullēšanās procesā to izjaucam, atstājot tikai tos klucīšus, kurus gribam. Šobrīd atsaku visus projektus, ko man piedāvā, es darbojos Latgalē. Tirgoju ziepes, attīstu laikmetīgo Latgales amatniecību, liekot to jaunā formātā. Eksperimentēju. Strādāju pie plastmasas pārstrādes iekārtu projekta, no šķirotajiem plastmasas atkritumiem top jaunas lietas. Pats samaketēju un izdevu paša sarakstīto grāmatu, pirms tam neko par to nezinojot. Tiekos ar pašvaldībām, runājam, kā attīstīt komunikāciju

Rīko izstādes un tikšanās. Mūsdienīga bibliotēka ir kļuvusi par informācijas saņemšanas un uzkrāšanas centru un sen jau vairs nav tikai grāmatu krātuve. Šeit rīko tikšanās, izstādes. Mūsdienīgā bibliotēkā var atrast ne tikai sev interesantas grāmatas vai žurnālus, bet arī izmantot digitālo tehnoloģiju iespējas – ātrgaitas skenēšanas pakalpojumus un interaktīvo ekrānu radošajā lasītāvā. Bibliotēka piedāvā piekļūt dažāda veida interneta datu bāzēm bez maksas.

Raimonds Platacis – “Grāmata par nonullēšanos” autors. Viņa grāmata ir dziļi personisks stāsts, ko ir sarakstījis Latvijas marketinga jomas profesionālis, kurš savas karjeras laikā radījis daudzus spilgtus reklāmu risinājumus. Pēc padesmit gadiem, kas pavadīti, pārdodot falšu laimi citiem, pats attāpies tukšs un nelaimīgs, tāpēc nolēmis izmantot pandēmijas laiku lietderīgi, lai beidzot radikāli pārķārtotu savu dzīvi. Rezultātā, ticis vaļā no mantām, attiecībām, dzīvesvietas, darbiem, naudas, vecajiem ego uzslāņojumiem, autors piedzīvo pilnīgu “nulles stāvokli”, lai turpmāk savu dzīvi veltītu tam, kas patiešām ir būtisks.

pēc novadu reformas. Esmu noderīgs Latgalē, un te ir mans papildījums. Esmu noderīgs arī saviem studentiem, jo zinu, kā viņu vecumā jutos pats, kad nezināju, kur un kam uzdot svarīgos dzīves jautājumus. Esi noderīgs – tā šobrīd ir mana lielākā laimes atslēga!” atbildi uz lielajiem dzīves jautājumiem Latgalē atradis Raimonds Platacis.

Grib palīdzēt Latgalei

Viņš savas zināšanas pielieto, tiekoties ar cilvēkiem, uzņēmējiem un pašvaldībām Latgalē, un secinājis, ka šobrīd lielākā problēma ir tā, ka cilvēki nesarunājas. “Ne jau TikTok šeit vajag. Uzņēmējiem jāatrod saskares punkti, kur var darboties kopā. Nevajag skaļus saukļus, piemēram, “Vieta, kur papildīt sapņus”. Kādi sapņi, ja cilvēki, uzņēmēji savā starpā nekomunicē? Agrāk Latgalē dzīvoja un strādāja sadarbojoties, rīkoja kartupeļu talkas, runājās, un tam bija terapeitisks efekts. Mums šobrīd iztrūkst kopā darišanas momenta, jo tagad esam kļuvuši tādi kā klusi viensētnieki. Cilvēki brauc un meklē jaudīgas vietas, un mums Latgalē tāda maģija ir. Ja būs tikai plika reklāma, būs vilšanās,” uzskata lektors. Viņaprāt, latgalieši var radīt jaunu piedāvājumu, ne tikai šmakovku vai pierobežas stāstus. Vecais sevi ir atražojis, un jaunā paaudze ar vecajiem šodien nerezonē, jo viņiem tāds Latgales svečturis, piemēram, var kļūt interesants tikai pēc krietna laika, kad cilvēks izies savu dzīves ciklu. “Tagad esmu Latgalē un vienmēr redzu šeit tik daudz iespēju. Mēs esam unikāls reģions, kur vēl nekas nav pabeigts. Tā ir kā māls, kuru vajag mīcīt un veidot to, ko mēs gribam un varam,” uzskata Raimonds.

Raimonds Platacis “Grāmata par nonullēšanos” jeb laimes pārdevēja laimes meklējumi

✓ “...grāmata godīgi atspoguļo manus centienus atnest to, kam biju pieķēries, lai ietu pavisam citu ceļu. Gadiem biju stūrējis uz priekšu, neizkāpjot no sava ego spēkrata, kas ar laiku kļuva par manu cietumu. Pakāja jau bija paspējusi pieaugt pie komfortablā beņķa, tāpēc to atraut brīžiem bija neizturami sāpīgi.”

✓ “Pastāv divi pretspēki, kas mums neļauj transformēties tagad un uzreiz – komforta zona un bailes no nezināmā. Komforts mūs notur, bet bailes attur. Šeit mēs arī paliekam.”

✓ “...cik daudz ir cilvēku, kuri sāk mainīt savu dzīvi, bet tad saprot, ka atsevišķi posmi ir nepanesami sāpīgi. Vienā brīdī prāts to neiztur un cenšas iestāstīt, ka ir labi tāpat, kā līdz šim – dzīvot taču var, un cilvēks atkrīt atpakaļ jau pie pirmajām grūtībām.”

✓ “Tikai tad, kad man vairs nekā nav, es aptveru, ka man viss ir. Smieklīgākais ir tas, ka šis viss te vienmēr ir bijis, tikai man likās, ka tas kaut kur jāmeklē.”

✓ “Mums vajag sociālos tīklus, lai izkliegtu, kas mēs esam. Gribi, es tev pateikšu, kas tu esi? Kad nav zonas un pazūd internets. Tas tu esi.”

✓ “Cilvēki man ir teikuši, ka jābūt nenormālam, lai meklējot laimi, savu dzīvi transformētu tik drastiski. Man savukārt šķiet, ka ir jābūt pilnīgi nenormālam, lai gadiem dzīvotu ar atliktās laimes sajūtu.”

✓ “Vajadzēja nonullēties līdz pašam dibenam, lai saprastu to, kas sastāvu no mīlestības.”

Sniedz palīdzīgu roku Ukrainai

Šķilbēniešu dāvinātais ģenerators nonācis līdz Hersonai

Sanita Karavoičika

Ziemassvētku tuvošanās vienmēr bijusi labo darbu laiks – to pierādījuši arī šķilbēnieši, kuri novembra beigās nāca klajā ar iniciatīvu dāvināt ukraiņiem 3-fāzu ģeneratoru. Pāris dienas, un ideja pārvērtās par reālu darbību. Iesaistoties vairākiem mūsu novada cilvēkiem, iecere tika realizēta, un šobrīd zināms, ka vērtīgais dāvinājums veiksmīgi sasniedzis galamērķi – nesen ukraiņu atbrīvoto Hersonu, kur tas kalpos bērnu nama vajadzībām.

Novembra beigās Šķilbēnu Sāpju Dievmātes Romas katoļu draudzes loceklis Jezups Bondars nāca klajā ar labu iniciatīvu, kuras rezultātā Šķilbēnu pagasta pārvaldes vadītājs Andris Mežals nolēma dāvināt Ukrainai 8000 dolāru vērtu, 620 kg smagu ASV ražotu 3-fāzu dīzeļģeneratoru. Šobrīd ukraiņiem tik ļoti nepieciešamo aprīkojumu līdz galapunktam kopā ar savu biznesa partneri ukraiņi Mykolu uzņēmās nogādāt balvenietis HARIJS BROKĀNS. Viņš, tāpat kā daudzi citi latvieši, kopš kara pirmajām dienām aktīvi sniedz palīdzīgu roku ukraiņu tautai. Harijs stāsta, ka ziņu par šo šķilbēniešu iniciatīvu saņēma no novada domes priekšsēdētāja Sergeja Maksimova. “Novada vadītājs iesaistījās un sniedza ļoti operatīvu palīdzību. Burtiski melnas nakts režīmā sakārtojām papīru jautājumus, lai iekārta bez liekām muitas procedūrām pa “zaļo koridoru” tiktu ieviesta Ukrainas teritorijā un vēlāk tiktu nogādāta kara skartās Hersonas apgabalā. Cik zinu, šis ģenerators nonācis mantojumā no NATO un tiek pieļauta varbūtība, ka tas palicis pāri pēc kara Irākā. Varēja redzēt, ka pielietots kara vajadzībām. Šobrīd tas ir ļoti vērtīgs dāvinājums, tāpēc no manis un mana ukraiņu kolēģa personīgi paldies Andrim Mežalam un vietējiem puīšiem Šķilbēnos, kuri mūs sagaidīja vēlā naktī atbraucam no Ukrainas. Paldies visiem, kuri iesaistījās un nepalika vienaldzīgi,” teic Harijs.

Ja ir iespēja palīdzēt, kāpēc nē?

Gandarīts par iespēju izdarīt labu darbu ir arī Šķilbēnu pagasta pārvaldes vadītājs ANDRIS MEŽALS. Viņš stāsta, ka sākumā bija divi varianti, uz kuru vietu nogādāt ģeneratoru – hospitālis vai bērnu nams Hersonā. Beigās tika nolemts, ka tas tomēr būs bērnu nams. “Ģenerators astoņus gadus nostāvēja baznīcas šķūnī, un, ja tam šajā laikā nedabūjam pielietojumu, tad kādēļ nepalīdzēt tiem, kuriem tas ļoti nepieciešams? Protams, ir daudz viedokļu, vajag to vai nevajag, bet es uzskatu, – lai vai kā, ukraiņiem šobrīd tomēr ir grūtāk nekā mums. Ja ir iespēja palīdzēt bērnu namam kaut ar kripatiņu, kāpēc gan to nedarīt?” teic pārvaldnieks. Viņš stāsta, ka sākumā vairāk nekā pus tonnu smago ģeneratoru bija plānots vilkt ar rokām, taču drīz vien visi saprata, ka tas nebūs tik viegli izdarāms. Pagasta pārvaldnieks teju pusnaktī sazvanīja zemnieku saimniecības “Kotiņi” īpašnieku Aldi Ločmeli, kurš atsaucās palīgā saucienam un atsūtīja traktoru: “Paldies viņam un mūsu puīšiem, ar kuru operatīvu palīdzību viss tika noorganizēts. Atkārtos, – lai kā mums te iet, paldies Dievam, vismaz nav kara. Ukraiņiem ir stipri, stipri smagāk.”

Par spīti visam dzied un dejo

Harijs ar savu kolēģi mēroja garu un nogurdinošu ceļu, lai vērtīgo kravu nogādātu Ukrainā. Piecu tur pavadīto dienu laikā viņam bija iespēja gan redzēt cilvēku ikdienu kara laika apstākļos, gan arī pabūt ukraiņiem veltītā koncertā Temopijā. Harijs stāsta, ka faktiski visi koncerti, kas šobrīd notiek Ukrainā, veltīti karavīriem – uz tiem pārsvarā nāk jaunieši, dzied patriotiskas dziesmas, koncertos noliktas ziedojumu kastītes, kurās vāc ziedojumus armijas karavīriem. “Kāds varbūt teiks, – kādi koncerti, kad apkārt sprāgst šāviņi? Taču arī Otrā pasaules kara laikā cilvēki dejoja un šad tad arī svinēja. Tas ir normāli, savādāk var sajukt prātā,” uzskata balvenietis. Viņš stāsta, ka šī brīža apstākļos koncerts ir diezgan nosacīta atpūta, jo pasākums sākas pulksten 17 un beidzas jau pulksten 22. Tas tādēļ, ka visā Ukrainā pulksten 22 atslēdz elektrību. “Tēlu apgaismojuma viņiem nav vispār. Pilsētu mikrorajonos, kur dzīvo cilvēki, apgaismojumu nodrošina pa stundām – četras stundas apgaismojuma nav, tad divas ieslēdz, bet naktī

Labs darbs, kas padarīts. Bija jau melna nakts stunda, kad balvenietis Harijs Brokāns (otrais no kreisās) kopā ar savu ukraiņu draugu Mykolu ieradās pakal šķilbēniešu dāvinātajam ģeneratoram. Drīz pēc tam Harijs portālā “Facebook” rakstīja: “Vakarnakt man bija tāds lepnums mana Ukraiņu kolēģa priekšā par šo sūtījumu, ka nevaru to izstāstīt. Šķilbēnu vietējie puīši, kuri atbrauca palīdzēt iekraut ģeneratoru, pat konfekšu kastī nepaņēma, sakot, lai vedam atpakaļ ukraiņu bērniem. Es šodien visu dienu smaidu un lepojos ar savu Balvu novadu!”

laternas nedeg vispār. Tādā veidā ukraiņi taupa energoresursus *melnajai* stundai, lai tad būtu vismaz kaut kas,” skaidro Harijs.

Pie kara jau pieraduši

Balvenieša vērojumi liecina, ka, neskatoties uz aktīvo karadarbību, dzīve Ukrainā tāpat rit savu ikdienas gaitu. Neviens nekur īpaši nebēg, automašīnas brauc pa ielām, pārtika veikalos ir, skolēni mācās attālināti “Zoom” vidē un sastopami arī ārpus savām mājām. Dzīve turpinās. “Lai cik tas paradoksāli arī neizklausītos, izrādās, var pierast arī pie kara. Ukraiņi vairs nekrīt panikā, izdzirdot gaudojošas sirēnas, kas skan daudz skaļāk un griezīgāk nekā pie mums, Latvijā. Tās varēja dzirdēt katru dienu, bet, par laimi, nevienu uzlidojumu nepiedzīvojām. Tagad Ukrainai ir pretgaisa aizsardzības iekārtas, kas notriec raķetes. Pēdējā dienā, kad braucu projām, no Krievijas nāca astoņas raķetes, un tās visas notrieca. Vietējie iedzīvotāji pieraduši pie daudzām citām lietām, par kurām agrāk pat nebija aizdomājušies,” teic Harijs. Vienīgi no publiskas Ziemassvētku svinēšanas ar greznām eglēm pilsētu centros un svinīgiem pasākumiem gan viņi atteikušies. Tādu lēmumu pieņēmusi pati tauta. Ukraiņi nespēj iedomāties, ka, piemēram, Kijevā cilvēki priecājas un svin, bet tajā pašā laikā kaut kur citur – kādā mazā pilsētiņā – bērni dzīvo pussabrukus mājās un aukstumā. Protams, tie, kuri vēlēties, mājās svētku noskaņai uzliks un izrotās kādu eglīti, bet nekādas lielas svinēšanas, kā bija ierasts citus gadus, tomēr nebūs.

Jo vairāk šauj, jo saliedētāki kļūst

Harijs stāsta, ka, esot Ukrainā, nevar nepamanīt ukraiņu kaujiniecisko noskaņojumu. Ja pašā kara sākumā tauta bija neizpratnē par Putina rīcību un raustīja plecus, tad tagad visi noskaņoti cīnīties un nepadoties, cilvēkos iesējis naids: “Viņi teica, – mēs kaut pie ugunsкура sildīsimies, bet nepadosimies, kamēr krievu armija nepametīs Ukrainu. Un tas ir redzams, – jo vairāk krievi šauj un spridzina, jo saliedētāki kļūst tauta.”

Neskaitāmas kravas ar pirmās nepieciešamības precēm, apģērbu, maskēšanās tīkliem no Latvijas jau nonākušas ukraiņu karavīru un iedzīvotāju rokās, taču palīdzība vajadzīga joprojām. Šajā braucienā bez ģeneratora ukraiņi saņēma pārtiku, daudzus maīsus ar apaviem un siltajām drēbēm, kuras organizācijas “Tabitas sirds” meitenes bija rūpīgi sašķirojušas un sapakojušas. Harijs teic, – situācija dažādās Ukrainas pilsētās ir atšķirīga. Tajās, kas vairāk cietušas no uzlidojumiem un sprādzieniem, daudzas ģimenes palikušas bez dzīvokļiem un mājām. Cilvēkiem nav iespējas izmāzgt

Adresāts sasniegts. Pagājušajā nedēļā ģenerators veiksmīgi tika nogādāts kādam bērnu namam tikko atbrīvotajā, taču izzagtajā Hersonā, kur iekārta ar elektrību baros katlu māju un bērnu nama ēku.

drēbes, tāpēc tās ir jāmaina. Daži apmetušies uz dzīvi vecā tipa autobusa ķieģeļu pieturās, kas ir būve bez durvīm. Viņi iekšā kurina ugunsķieģeļu, saliek kartonus un uz tiem guļ.

Šobrīd viena no svarīgākajām pirmās nepieciešamības precēm ir ģeneratori, tieši tādēļ ukraiņi ļoti novērtējuši mūsu pēdējo dāvinājumu un saka: paldies, paldies, paldies un vēlreiz paldies! “Kad kartē parādījās, kur atrodas Šķilbēni, ukraiņi bija izbrīnīti. Viņi teica milzīgu paldies un apsoliņa, ka par šo palīdzību neaizmirsīs. Šie cilvēki patiešām novērtē, ka, atrodoties padsmī kilometrus no Pskovas, riska zonā, mēs dāvinām tādas mantas, kas, nedod Dievs, pašiem varētu noderēt. Paradokss tāds, ka no šīs pierobežas vedam palīdzību uz to pierobežu. Viņi karo, toties mēs dzīvojam mierīgi,” teic Harijs un saka paldies visiem Balvu novada iedzīvotājiem, kuri palīdzēja un joprojām palīdz kara skartajai ukraiņu tautai.

Uzziņai

Šī gada 22.decembrī no plkst. 16.00 līdz 19.00 Balvu Kultūras un atpūtas centra laukumā notiks pasākums “Saulgriežu jampadracis Balvos”, kura laikā būs iespēja piedalīties labdarības akcijā “Dzirksteli Ukrainai!”. Labdarības akcijā iegūtie ziedojumi tiks novirzīti ģeneratoru iegādei Ukrainas iedzīvotājiem, kuri šobrīd atrodas Ukrainā bez elektrības un siltuma. Par ziedojumiem būs iespējams baudīt arī ukraiņu tradicionālo boršču.

Pilnā sparā rit drošas braukšanas nodarbības

Lai auto zin', kurš ir saimnieks!

Latvijā iestājusies ziema, ceļi kļuvuši slideni un drošas braukšanas eksperti aicina autovadītājus pārslēgt savu domāšanu uz ziemas režīmu. Tādēļ, lai uzlabotu un pilnveidotu autovadītāju prasmes vadīt auto sniegotos apstākļos, VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija" (CSDD) arī šogad aicina autovadītājus pieteikties bezmaksas ziemas braukšanas konsultācijām.

Nodarbības, kas ir bez maksas un finansētas no Ceļu satiksmes drošības padomes līdzekļiem, CSDD autovadītājiem nodrošina kopš 2015.gada, un šajā laikā individuālās braukšanas prasmes uzlabojuši jau vairāk nekā 5000 autovadītāju. Šosezon konsultācijas tiek organizētas deviņās pilsētās, un pašlaik autovadītāji aicināti pieteikties nodarbībām Madonā un Valmierā. Savukārt nupat, aizvadītās nedēļas nogalē, tās noslēdzās mūsu kaimiņpilsētā Rēzeknē, kur konsultāciju dalībniekiem tika skaidroti drošas braukšanas pamatnosacījumi, veidota izpratne par šķēršļu apbraukšanu, bremzēšanas ceļa garumu un tā ietekmējošiem faktoriem ziemas apstākļos, kā izvairīties no sadursmes, ja bremzēšanas ceļš ir nepietiekams, un daudzas citas ikvienam autovadītājam noderīgas lietas. Drošas braukšanas eksperti ar interesentiem individuāli dalījās arī pieredzē un zināšanās par auto riepu stāvokli un to izvēli atbilstoši ikdienas braukšanai ziemā.

Fotoattēlos – reportāža no pagājušās ceturtdienas nodarbībām Ančupānu kartodromā Rēzeknē. Plašāku informāciju, tajā skaitā kontaktinformāciju, lai pieteiktos nodarbībām, meklējiet CSDD interneta mājaslapā www.csdd.lv!

Latgalieši sirsnīgāki! Tāpat kā citās pilsētās, arī Ančupānu kartodromā Rēzeknē gribētāju pārbaudīt savas prasmes un gūt jaunas zināšanas par auto vadīšanu ziemā netrūka, jo uz katru nodarbību pieteikumu skaits bija aizpildīts. Turklāt uz konsultācijām visvairāk piesakās tieši sievietes. Tā tas bija arī šajā reizē, nodarbībā piedalījās divi vīrieši un četrām daiļā dzimuma pārstāvēm. Kāpēc vīrieši ir kūtrāki? "Iespējams, kāds jūt ļoti lielu pārliecību par savām prasmēm un iemaņām. Tomēr nodarbību laikā vienmēr atklājas kādas nianšes, pie kurām jāpiestrādā vai kas tiek darīts nepareizi. Protams, pusotra stunda nodarbībai ir pārāk maz, lai visu pamatīgi apgūtu, bet šis laiks autovadītājam sniedz vadlīnijas, kā pie auto stūres ziemas apstākļos domāt pareizi," uzsvēra drošas braukšanas instruktori. Savukārt jautāti, vai atšķiras dažādu reģionu autovadītāju kultūra, nodarbību vadītāji ar smaidu seją atzina: "Kļūdas jau vienas un tās pašas, bet latgalieši sirsnīgāki!"

Drošas braukšanas instruktori. Par to, lai apmācību dalībnieki gūtu vislabāko pieredzi, parūpējās drošas braukšanas instruktori Zigmārs Glazeikins (attēlā – no kreisās) un Uldis Indāns. Jāpiebilst, ka autovadītāji ar instruktoriem nodarbību laikā sazinājās pa rācijām, lai uzreiz varētu saņemt informāciju, kas paveikts labi, bet kur vēl jāpiestrādā.

Kā pareizi sēdēt pie auto stūres? Protams, spēkrats jāvada, uz stūres esot abām rokām. Savukārt no ergonomikas viedokļa pareizi ir sēdēt pozīcijā, kad abi pleci balstās pret sēdekli, bet attālums līdz stūrei ir tāds, ka rokas locītava brīvi atrodas uz stūres augšas. Gluži kā foto, kurā redzama Anna Stepāne no Rēzeknes. Jāpiebilst, ka viņa savu sniegumu nodarbībās desmit ballu skalā novērtēja kā teicamu jeb ar '9'! Turklāt Anna CSDD organizētajās drošas braukšanas konsultācijās piedalījās jau ceturto reizi! "Šoreiz grūtāk veicās ar *čūsķiņas* vingrinājumu, bet kopumā šādas nodarbības viennozīmīgi ir ļoti vērtīgas!" nešaubās Anna, kurai ir astoņu gadu autovadītājas stāžs. Jāpiebilst, ka nodarbību dalībnieku raksturīgākās kļūdas ir auto vadīšana ar vienu roku.

Demonstrē pārliecinošu sniegumu. Ikviens nodarbību dalībnieks savu darbiņu paveica godam. Arī rēzekniete Irina Vasarāja – pat neskatoties uz to, ka viņai ir tikai divu gadu braukšanas stāžs un šādās nodarbībās piedalījās pirmo reizi. Kāda ir šo panākumu atslēga? "Nu, kā! Vīrs teica: "Spied gāzi, spied gāzi, griez stūri, griez stūri!" Sēdēt mašīnā pat palika karsts! Runājot nopietni, mana otrā darbavieta ir Preiļos, uz kuru regulāri jāmēro 53 kilometru garš ceļš. Dažbrīd tas ir ļoti likumains, apkārt mežs, ziemas laikā jābrauc arī tumsā. Līdz ar to drošas braukšanas konsultācijas ziemā iesaku ikvienam!" teica Irina.

Čūsķiņa. Ar attēlā redzamās tā dēvētās *čūsķiņas* vingrinājuma palīdzību, kad autovadītājiem bija jāapbrauc konusi, nodarbību dalībniekiem mācīja un atmiņā atsvaidzināja iemaņas par pareizu stūrēšanu. Tas tādēļ, jo ziemā uz ceļa pats bīstamākais ir, kad stūre uz vienu vai otru pusi tiek sagriezta pārāk daudz un strauji. "Pēc šī vingrinājuma autovadītāji saprot, ka patiesībā ar pusstūres pagriezienu un bez bremzēšanas var ļoti vienkārši apbraukt šķēršļus," stāstīja drošas braukšanas instruktori.

Kā izvairīties no negaidīta šķēršļa? Šī vingrinājuma mērķis bija nodemonstrēt, kā uz ceļa pēkšņi parādījušos šķērslis var apbraukt ar un bez bremzēšanas. Lai nodarbību dalībniekiem mācību situāciju pietuvinātu pēc iespējas reālākiem apstākļiem, blakus konusiem nostājās arī drošas braukšanas instruktori. Protams, ievērojot drošību un nepieciešamo distanci.

Pārbauda riepu protektora dziļumu. Drošas braukšanas nodarbībās drīkst piedalīties jebkurš autovadītājs ar savu transportlīdzekli. Jāņem gan vērā, ka auto jābūt ar derīgu tehnisko apskati un obligāto civiltiesisko apdrošināšanu. Protams, spēkratam jābūt arī ziemas riepām ar pietiekamu protektora dziļumu. Nodarbību dalībnieki par to bija parūpējušies, kuru automašīnām riepu protektora dziļums bija no 7,9 līdz 10,6 milimetriem.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis, foto – A.Kirsanovs

Krustvārdu mīkla

Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu. Atbildes gaidām līdz 25.decembrim.

12.kārta

Sastādīja G.Gruziņa

Oktobra mīklu atrisināja: J.Pošeika, Z.Pulča, Ļ.Baranova (Balvi), I.Homko (Medņeva), A.Mičule (Tilža), I.Svilāne (Lazdukalns).

Par novembra krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņem ĻUBA BARANOVA no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā.

Mīklu sērija "Pagasti – 31"

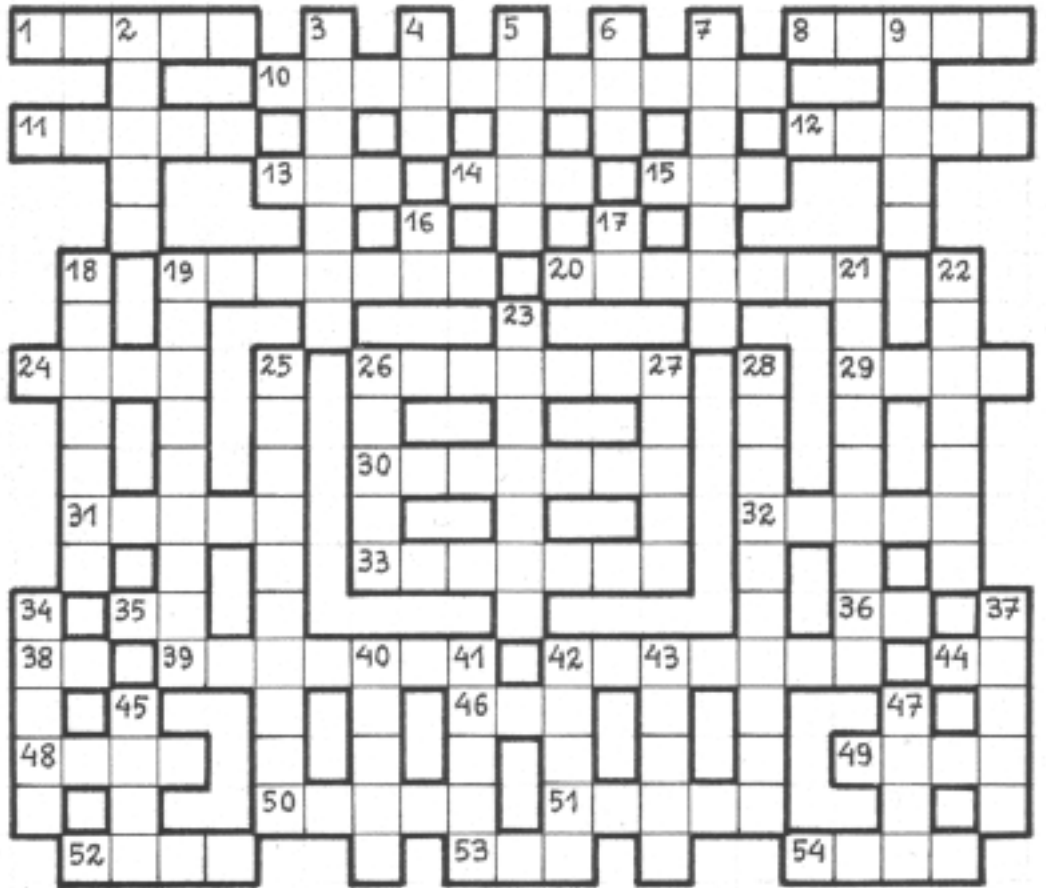
Horizontāli: 1. Kurā aprīņķī 1912.gadā ietilpa Kokneses p.? 8. Kurā guberņā (guberņas centrs) pirms Pirmā pasaules kara ietilpa 1921.gadā Bauskas aprīņķī izveidotais Budbergas p.? 10. Ciems Kombuļu p. 11. Kurā aprīņķī pirms Pirmā pasaules kara ietilpa 1921.g. izveidotā Ukru p. daļa? 12. Kurā aprīņķī (apriņķa centrs) 1923.gadā ietilpa Rugāju p.? 13. Būvē. 14. Izsaukšanas vārds. 15. Nots. 19. Kurā p. (p. centrs) atrodas Lisiņas pilskalns – valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis? 20. Kuru Liepājas aprīņķa p. (p. centrs) 1921.gadā pievienoja Lietuvas Republikai? 24. Veikla, žigla. 26. Ciems Cesvaines p. 29. Kurā p. atrodas vēsturiskā Lielbērzes muiža? 30. Kurā aprīņķī (apriņķa centrs) 1948.gadā ietilpa Adulienas p.? 31. Upe (nosaukuma variants), iztek no grāvju sistēmas Stompaku purvā. 32. Dienakts daļa. 33. Žurnāls jaunākā skolas vecuma meitenēm. 35. Nots. 36. Personas vietniekvārds. 38. Zinātnieks, reliģiju pētnieks, literāts (iniciāļi), dzimis 1923.gada 14.janvārī Vidusmuižas p., lielāko mūža daļu pavadījis trimdā. 39. P. (p. centrs) Cēsu aprīņķī 1913.g., no 1926.g. – Madonas aprīņķī. 42. Keramiķis, Latgales podniecības tradīciju pilnveidotājs, dzimis 1896.gada 30.novembrī Silajonū p. (arī viņa tēvs bija podnieks), 44. Inženieris, ķīmiķis, profesors (iniciāļi), dzimis 1897.gada 16.jūlijā Bukaišu p. "Ievalaišu" mājās. 46. Latvijas augstskola (abreviatūra), kurā iegūst akadēmisku un profesionālu izglītību kultūras jomā. 48. P. Rīgas aprīņķī 1913.gadā. 49. Ierakstiet parunā trūkstošo vārdu: "Tukša muca tālu ...". 50. Ciems Blīdenes p. 51. Kuras upes pieteka ir Urdziņa? 52. Ciems Strūžānu p. 53. Starptautisks briesmu signāls. 54. Kurā aprīņķī 1913.gadā ietilpa Liezēres p.?

Vertikāli: 2. Kurā Jaunlatgales aprīņķa p. 1935.gadā bija tikai 4,4% latviešu? 3. Viens no ciemiem bijušajā Kauņas guberņā, kuru 1921.gadā iekļāva Bornsmindes p. 4. Ciems p., kura centrs ir Tiņģere. 5. Ciems, p. centrs, kurā atrodas vēsturiska muiža, kas no 1716.gada piederēja fon Bēru dzimtai, 1753.-1920.g. – Mēdemu dzimtai. 6. Ciems Kolkas p. 7. Kurā aprīņķī 1925.gadā ietilpa Vecgulbenes p. 9. Aktieris (vārds), bērnību pavadījis dzimtas mājās Īslīces p. "Dumpjos". 16. Arhitekts (iniciāļi), darbojās tautiskā romantisma stilā, dzimis 1873.gada 5.martā Liezēres p.? 17. Viena no pirmajām latviešu aktrisēm (iniciāļi), dzimusi 1858.gada 3.augustā Grienvaldes muižas p. 18. No kura aprīņķa (apriņķa centrs) pēc miera līguma ar Krieviju noslēgšanas 1920.gada augustā Latvijai tika pievienoti Kačanovas, Tolkovas, Višgorodas p.? 19. Kurā aprīņķī no 1919.gada oktobra līdz 1920.gada jūlijam ietilpa Bornes, Borovkas, Demenes, Kalkūnu, Solonajas, Skrudalienes p.? 21. P. Rēzeknes aprīņķī 1940.gadā. 22. No kura aprīņķa (nosaukuma variants) 1920.gadā Valkas aprīņķim pievienoja lielāko daļu Jaunrozes p.? 23. Kurā aprīņķī (apriņķa centrs) 1948.gadā ietilpa Adulienas p.? 25. Ciems, p. centrs, kuram pilsētas tiesības bija no 1928. līdz 1939.g. 26. Kokačnieks, mākslinieks, autodidakts, dzimis 1904.gada 23.martā Emburgas p. "Lielzaimos". 27. Ciems Vidridžū p., kurā atrodas muižas pils, kas rakstos pirmo reizi minēta 1455.gadā. 28. P. Rīgas aprīņķī 1913.g., 1924.g. iekļauts Rīgas pilsētā. 34. P., 1923.gadā apvienots ar Kuldīgas p. 37. P. centrs (nosaukuma variants) Ludzas aprīņķī 1920.gadā. 40. Dabūt atpakaļ. 41. Gada dzīvnieks Latvijā 2019.gadā. 42. Diriģents (vārds), dzimis 1927.gada 23.februārī Priekuļos. 43. Ciems Zvirgzdenes p. 45. Kuras upes pieteka ir Uguļauka? 47. Ierakstiet ticējumā trūkstošo vārdu: "Jauna gada naktī pulksten divpadsmitos esot pāris minūtes visās ... vins."

Novembra mīklas ("Pagasti – 30") atrisinājums

Horizontāli: 1. Embūtes. 6. Dreidzs. 9. Auru. 10. Rovu. 14. Tālis (Millers). 15. Bergs (Kristaps). 16. Sita. 17. Ukraina. 18. Liņu. 21. Bērzgale. 22. Zeberīņš. 23. Osa. 25. Filantmuiža. 29. Ass. 35. Braslavas. 39. Vai. 40. Par. 41. Apoļinovščina. 42. Supes. 43. Ipiķu. 46. Slate. 47. Ir. 50. Re. 52. Pridruiskas. 56. Ilzmuīža. 57. Ita. 58. Upsargas.

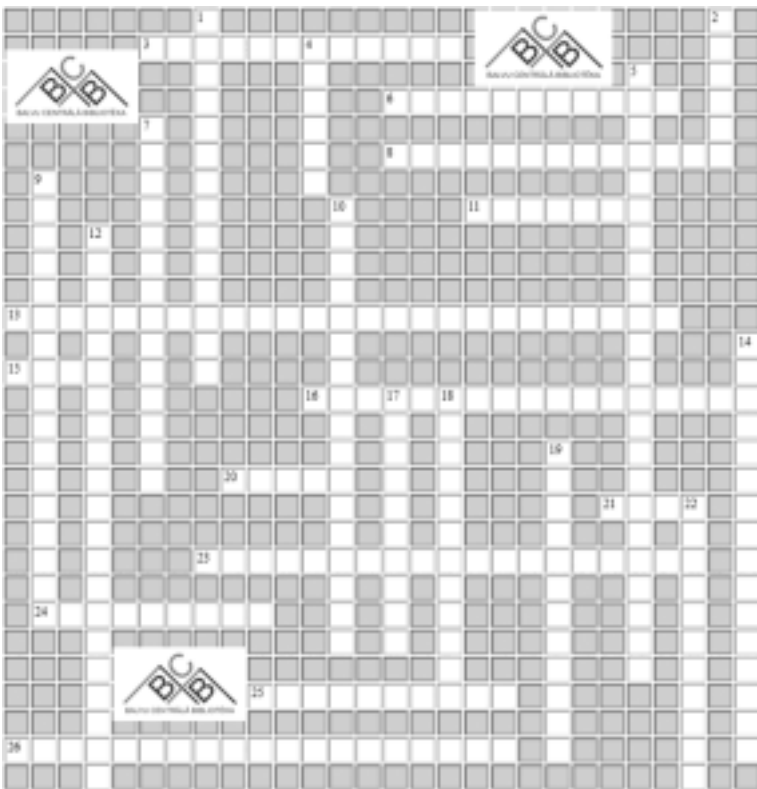
Vertikāli: 1. Ezernieku. 2. Bārtas. 3. Sakss (Pauls). 4. Krievkalna. 5. Sološnieku. 6. Durbe. 7. Drusku. 8. Svīklišķi. 11. Plātera. 12. Sitas. 13. Irbītis. 19. Ogrī. 20. Berž. 24. Susikas. 26. LPR (Latgales plānošanas reģions). 27. Tulio. 28. Iča. 30. Sļepoje/ 31. Mivrinieki. 32. Palaine. 33. Viļakas. 34. Pernigeles. 35. Broks (Jāzeps). 36. Apiņi. 37. Višķu. 38. Seiļš (Stepons). 44. Parki. 45. Ķeiba. 48. Mīla. 49. Ukru. 51. Ilzu. 53. Jūga. 54. Tur. 55. Tas.

Prātnieks

12. kārta

Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsīm līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālajā bibliotēkā, zvanot uz tālruni 64522111vai elektroniski uz e-pastu: evita@balvurcb.lv

Vertikāli

1. Kur latviešu tautas pasakā salīda zvēri, bēgdami no aukstuma? 2. Atmosfēras nokrišņu veids. 4. Ziemassvētku rotājums no dabas materiāliem. 5. Liepājas literāta un mūziķa Māra Reinberga grāmata bērniem. 7. Kā sauc dziesmu, kuras vārdu autors ir Vilis Plūdonis, komponists Jānis Lūsēns un dzied Maija Lūsēna? 9. Suņu šķirne. 10. Decembra mēneša jubilārs, romantiskās dzejas pārstāvis latviešu literatūrā. 12. Rada svētku burvību. 14. Kā sauc Apgāda Zvaigzne ABC grāmatu jaunumu žurnālu? 17. Kas ir autore brīnišķīgajai Ziemassvētku pasakai "Sniega māsa"? 18. Ivetas Galējas iedvesmas un sajūtu grāmata. 19. Decembra mēneša autore Zvaigznes grāmatnīcās. 22. Aukstuma trauma, kas izraisa vietēju virspusēju vai dziļu ausu bojājumu.

Horizontāli

3. Ziemassvētku svētku ēdiens. 6. Autors grāmatai "Zirņu Zirdziņa Ziemassvētki". 8. Lasot šo grāmatu, ir iespējams kopā ar Janci izdzīvoties pa lauku sētu, mežu un pļavu. 11. Laiks, kas saistīts ar gavēni, mieru, klusumu un pārdomām. 13. Jura Zvirgzdiņa grāmata, kas pieejama trīs valodās. 15. Atmosfēras stāvoklis, kad gaisa temperatūra pazeminās. 16. Britu rakstnieces Džoannas K. Roulingas grāmata bērniem, kas vēsta par to, cik dārga bērnam ir iemīļotā rotaļlieta. 20. Apģērba gabals, kas var kalpot arī kā aksesuārs dažādos gadalaikos. 21. Decembra mēneša vārda dienas gaviļniece. 23. Nosaukums Viļa Plūdona baltajam ziemas stāstam, kas iznācis jaunā izdevumā ar mākslinieces Agijas Stakas ilustrācijām. 24. Ziemas sporta veids. 25. Ledus slānis uz zemes vai priekšmetu virsmas. 26. Kārļa Skalbes pasaka.

11.kārtas atbildes

Vertikāli: 1. Nīcgales lielais akmens. 2. Kuldīgas. 3. Daina Ozoliņa. 4. 18.novembrī. 5. Lilita Ozoliņa. 10. Sikspārnis. 11. Saldus. 14. Hercogs Jēkabs. 15. Oglekļa dioksīds. 16. Teiču purvs. 17. Lāčplēša diena. 19. Ainavas žanra. 20. Sasmakas. 21. Nāmats. 25.Sloka.

Horizontāli: 3. Dobeles. 6. 1873. gadā. 7. Brūnās acis. 8. Atmata. 9. Triju zvaigžņu ordenis. 12. Tritikāle. 13. Gliemeždolomīts. 18. Riežupes smilšālas. 22. Kārlis Jansons. 23. Ludza. 24. Suiči. 26. Baumaņu Kārlis. 27. Skrunda. 28. Lielupe. 29. Ēriks Streičs. 30. Gotlande.

Pareizas atbildes iesūtījuši: A.Mičule, I.Svilāne, I.Homko, L.Mežale, Z.Pulča, Ā.Zeltkane, R.Baranova, J.Pošeika. **Balvu no apgāda "Zvaigzne ABC" saņem** JURIS POŠEIKA no Balviem. Pēc balvas griezties Balvu Centrālajā bibliotēkā.

Būsim priecīgi satikt konkursa "Prātnieks" dalībniekus "PATEICĪBAS STUNDĀ" 22.decembrī plkst. 10.00 Balvu Centrālās bibliotēkas radošajā lasītavā.

Informē VSAA

Izmaiņas vecāku pabalsta saņemšanā no 2023.gada

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra informē, ka no 2023.gada mainās vecāku pabalsta piešķiršanas un izmaksas nosacījumi pabalsta saņēmējiem, kuriem bērns piedzimis 2023.gada 1.janvārī vai vēlāk. Par bērniem, kuri dzimuši 2023.gada 1.janvārī vai vēlāk, kopējais vecāku pabalsta saņemšanas laiks būs noteikts mēnešos, kurus skaita no bērna dzimšanas dienas.

Kopējo vecāku pabalsta saņemšanas periodu veidos vecāku pabalsta pamatdaļa un vecāku pabalsta nenododamās daļas. Nenododamā daļa katram vecākam būs divi mēneši.

Vecāki varēs izvēlēties:

Pabalsta kopējo periodu 13 mēnešus no bērna piedzimšanas dienas, no kuriem:

○ **9 mēnešu** pamatdaļa vienam no vecākiem jāizmanto līdz bērna viena gada vecumam. Šajā 9 mēnešu periodā ieskaita arī maternitātes pabalsta saņemšanas periodu,

○ **divu mēnešu** nenododamo daļu **māte** var izmantot līdz bērna astoņu gadu vecumam,

○ **divu mēnešu** nenododamo daļu **tēvs** var izmantot līdz bērna astoņu gadu vecumam.

Izvēloties 13 mēnešu periodu, vecāku pabalsta apmērs ir **60%** no pabalsta pieprasītāja vidējās iemaksu algas.

! Neatrodies bērna kopšanas atvaļinājumā un turpinot strādāt, vecāku pabalsta pamatdaļu var saņemt 50% no piešķirtā pabalsta apmēra.

! Pabalsta nenododamo daļu var saņemt, tikai un vienīgi atrodoties bērna kopšanas atvaļinājumā vai negūstot ienākumus kā pašnodarbinātajam.

Vai:

pabalsta kopējo periodu 19 mēnešus no bērna piedzimšanas dienas, no kuriem:

○ **15 mēnešu** pamatdaļa vienam no vecākiem jāizmanto līdz bērna pusotra gada vecumam. Šajā 15 mēnešu periodā ieskaita arī maternitātes pabalsta saņemšanas periodu,

○ **divu mēnešu** nenododamo daļu **māte** var izmantot līdz bērna astoņu gadu vecumam,

○ **divu mēnešu** nenododamo daļu **tēvs** var izmantot līdz bērna astoņu gadu vecumam.

Izvēloties 19 mēnešu periodu, vecāku pabalsta apmērs ir **43,75%** no pabalsta pieprasītāja vidējās iemaksu algas.

! Neatrodies bērna kopšanas atvaļinājumā un turpinot strādāt, vecāku pabalsta pamatdaļu var saņemt 50% no piešķirtā pabalsta apmēra.

! Pabalsta nenododamo daļu var saņemt, tikai atrodoties bērna kopšanas atvaļinājumā vai negūstot ienākumus kā pašnodarbinātajam.

Svarīgi! Vecāku pabalsta pamatdaļas periodā, kas jāizmanto no bērna dzimšanas dienas līdz bērna viena gada vai pusotra gada vecumam, tiek ietverts arī maternitātes pabalsta izmaksas periods.

Maternitātes un vecāku pabalstu par to pašu bērnu vienlaikus saņemt nevar. Ja bērna mātei ir piešķirts maternitātes pabalsts, tad vecāku pabalsta pamatdaļu viens no vecākiem varēs saņemt ar nākamo dienu pēc maternitātes pabalsta izmaksas beigu datuma. Maternitātes pabalsta apmērs ir 80% no pabalsta pieprasītāja vidējās iemaksu algas.

Lai iegūtu tiesības saņemt vecāku pabalstu:

○ jābūt sociāli apdrošinātam, proti, darba ņēmējam vai pašnodarbinātajam,

○ sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām jābūt veiktām ne mazāk kā trīs mēnešus pēdējo sešu mēnešu laikā vai ne mazāk kā sešus mēnešus pēdējo 24 mēnešu laikā pirms mēneša, no kura tiek piešķirts vecāku pabalsts.

Šie nosacījumi attiecas arī uz personām, kurām nodots bērns ārpusģimenes aprūpē vai adoptētājiem.

Vecākiem jāvienojas:

○ kāds būs kopējais periods vecāku pabalsta saņemšanai – 13 mēneši vai 19 mēneši;

○ kurš no vecākiem saņems vecāku pabalsta pamatdaļu – pamatdaļas periods, kas ietver arī maternitātes pabalsta saņemšanas periodu (ja tāds par bērnu ir piešķirts pēc bērna piedzimšanas), ir 9 mēneši vai 15 mēneši;

○ kad katrs no vecākiem izmantos savu vecāku pabalsta nenododamo daļu, kas ir divi mēneši.

Piemērs:

Bērns piedzimis 2023.gada 1.janvārī, māte saņem maternitātes pabalstu (56 kalendāra dienas no 1.janvāra līdz 25.februārim). Vecāki vienojas, ka vecāku pabalsta pamatdaļu saņems māte. Vecāki izvēlas 19 mēnešu kopējo pabalsta saņemšanas periodu. Tātad mātei no bērna piedzimšanas dienas līdz bērna pusotra gada vecumam ir tiesības saņemt vecāku pabalsta pamatdaļu un maternitātes pabalstu, kas kopā ir 15 mēneši (vecāku pabalsta pamatdaļas ilgums ir 15 mēneši, no kuriem atņem 56 kalendāra dienu maternitātes pabalsta saņemšanas periodu). Vecāku pabalsta nenododamo daļu katrs vecāks var saņemt līdz bērna astoņu gadu vecumam.

Kā vecāki var saņemt pabalsta nenododamo daļu:

○ vecāks, kurš saņem vecāku pabalsta pamatdaļu – pēc pamatdaļas saņemšanas jebkurā laikā līdz bērna astoņu gadu vecumam,

○ otrs vecāks – jebkurā laikā no bērna dzimšanas brīža līdz bērna astoņu gadu vecumam, arī laikā, kad otrs vecāks saņem

maternitātes pabalstu, vecāku pabalsta pamatdaļu vai nenododamo daļu,

○ divu mēnešu periodu var dalīt vairākos posmos, no kuriem īsākais laiks ir viena nepārtraukta kalendārā nedēļa.

! **IZNĒMUMI**, kad abas nenododamās daļas var izmantot viens vecāks:

○ bērnam nav atzīta vai noteikta paternitāte,

○ otrs vecāks ir miris,

○ otram vecākam ir atņemtas vai pārtrauktas aizgādības tiesības ar nosacījumu, ka šī daļa nav jau piešķirta un izmaksāta citai personai.

Piemērs:

Vecāki ir izlēmuši, ka par savu jaundzimušo bērnu vecāku pabalstu saņems 19 mēnešus. Mātei ir piešķirts maternitātes pabalsts. Vecāki ir vienojušies, ka pabalsta pamatdaļu, kuras saņemšanas periods kopā ar maternitātes pabalsta saņemšanas laiku ir 15 mēneši no bērna dzimšanas dienas līdz bērna pusotra gada vecumam, izmantos māte. Māte savu divu mēnešu nenododamo daļu izmanto uzreiz pēc vecāku pabalsta pamatdaļas saņemšanas, tādējādi turpinot saņemt pabalstu nepārtraukti.

1.variants

Tēvs savus divus mēnešus izvēlas tūlīt pēc tam, kad māte izmantojusi savus divus mēnešus.

Tā kā vecāki ir izvēlējušies kopējo vecāku pabalsta saņemšanas periodu 19 mēnešus, tad gan pamatdaļas, gan nenododamo divu mēnešu pabalsts būs 43,75% apmērā no pabalsta saņēmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas. Mātei, piešķirot pabalstu, aprēķinās vidējo algu no viņas ienākumiem, bet tēvam nenododamās daļas apmēru aprēķinās no viņa ienākumiem.

2.variants

Tēvs vienu no saviem diviem mēnešiem izmantos kopā ar māti tajā laikā, kad viņa saņem maternitātes pabalstu, bet otru mēnesi vēlāk. Lai saņemtu pabalsta nenododamo daļu, tēvam ir jāpieprasa darba devējam bērna kopšanas atvaļinājums.

Veidosim Ziemassvētku numuru kopā!

Tuvojas Ziemassvētki – ar pārdomām, pārsteiguma un paldies vārdus gaidām. Lai Jums un citiem svētkus radītu ar padarīta darba sajūtu, ir īstais laiks padomāt par cilvēkiem, kuri Jums šogad darījuši labu, palīdzējuši, atbalstījuši, stiprinājuši vai vienkārši īstajā brīdī bijuši līdzās.

Es saku paldies!

Teksts publicēšanai (par ko un kam sakāt paldies)

Iesūtītāja vārds, uzvārds, adrese, tālrunis

Nosūtiet kuponu "Vaduguns" redakcijai līdz 17.decembrim (ieskaitot).
Jūsu paldies vārdus bez maksas publicēsim Ziemassvētku numurā.

Apsveikumi

Lai dzīve Tev arvien vēl skaista
Kā austošs pavasara rīts.
Lai veselība, prieks un laime
Iet Tev visur, visur līdz.

Miļi sveicam **Benitu Kokoreviču**

apaļajā jubilejā!

Ilmāra, Jāņa, Ilgoņa ģimenes, Marija

Pārdod

Pārdod lopbarībai: kartupeļus,
burkānus, cukurbietes, graudus.
Tālr. 25442582.

Pārdod 3m alkšņa malku ar piegādi.
Minimālis apjoms 40 m³.
Zvanīt 20514042.

Latvijā audzēta cūkgaļa. Ar piegādi.
Tālr. 26326705.

Dažādi

Sieviete ar bērnu steidzami meklē
vienistabas dzīvokli.
Tālr. 29628898.

Līdzjūtības

Reiz aplust katra balss,
Izskan katra šūpla dziesma,
Tikai dziesma nenosalst,
Dziesma cauri mūžiem liesmo.

Kristīne Šmite,

mūsu domas ir kopā ar **Tevi un Tavu ģimeni** šajā grūtajā laikā.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību,
mammu, vecmāmiņu un sievasmāti
VELTU ŽUGU mūžībā pavadot.
Līdzjūtībā, Arnita un Zinta ar ģimenēm

Mūžības skrējieni nav apturams...
Ziemas sniegs baltus palagus klās,
Degs sveces, klusums sāpēs, sirds
sals

Tai ceļā, no kura vairs nepārnāk.
Kad Zemes mātei jāatdod brālis
BRONISLAVS, esam kopā ar
Ēvaldu Vancānu un
piederīgajiem, izsakām visdziļāko
līdzjūtību.
Balvu Sporta skolas kolektīvs

Tu būsi debesis, zemē –
Tu vējā un saulē,
Tu savējo sirdis,
Tie tevi neaizmirsīs.

(V.Kokle-Liviņa)

Kad pāri **BRONISLAVA VANCĀNA**
apklusušās dzīves takai klājas
smilšu un ziedu sega, izsakām
visdziļāko līdzjūtību **sievai,**
bērniem, mazbērniem, brāļa
Ēvalda un māsas Irēnas
ģimenēm, pārējiem tuviniekiem
un draugiem, viņu mūžības ceļā
pavadot.

Biruta, Jānis, Jevgenija ar ģimenēm

Lai tēva mīla paliek dziļi sirdī
Par avotu, kur mūžam spēku

smelt...

Mūsu klusa līdzjūtība lai ir atbalsts
Tev, Inta, no mīļā tēva
IVARA LAZDIŅA uz mūžu
atvadoties.

Bijušie BAV klasesbiedri un
audzinātājas Maija, Iluta

Laikrakstu "Vaduguns" 2023.gadam izdevīgāk abonēt!

"Vaduguns" abonēšanas cenas 2023.gadam (EUR)

	1 mēnesis	3 mēneši	6 mēneši	12 mēneši
FIZISKĀM PERSONĀM 2022.gada 12 mēnešu abonentiem	6,50	19,50	38,00	72,00

Abonējot līdz 23.decembrim,

ikviens
abonents
saņems
dāvanu –
īpašu
brošūru-
kalendāru.

Z.s "Strautiņi"
Iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

LIGNUM LATVIJA
Pērk meža īpašumus un cirsma.
SIA LIGNUM LATVIJA -
uzticama mežu iegāde
Zvaniet: 29 289 878
lignum@lignum.lv
www.lignum.lv

SIA "RENEM"
Iepērk **jaunlopus, liellopus, aitas, pienu teliņus.**
Augstas cenas. Visa veida
apmaksas.
Informācija pa tālr.
29485520, 26447663.

SIA "AIBI" Iepērk
liellopus, jaunlopus,
jērus, zirgus.
Iepērkam arī bioloģiskos lopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 20238990.

Pērk izcirstus mežus
(3000 EUR/ha), cirsma,
lauksaimniecības zemi.
Tālr. 28282021.

Pērk mežu ar zemi, cirsma,
lauksaimniecības zemi.
Tālr. 26346688.

Pērk lauksaimniecības zemi, mežus
un cirsma. Tālr. 26335686.

Pērk trušus.
Tālr. 27875210.

"Craftwood" pērk meža īpašumus,
cena no 2500-25000 EUR/ha.
Tālr. 26360308.

Koncerts

ULDA MĀRHLEVIČA
UN DITAS LŌRINĀS

Ziemassvētku koncerts

23. DECEMBRĪ PLKST. 19.00
LATGALES VĒSTNICĪBĀ GORS

Dainis Beitāns (vijole), Māris Laizāns (ģitārs), Ivars Kalniņš (ģitārs, instrumenti),
Zane Bāra (čellārs), Jānis Kalniņš (ģitārs), Ulda Marhleviča (kļaviņa)

Darbes "Dziesmu pārcēlāji" kaseīta un www.dziesmuparcelesti.lv

Vaduguns

Indekss
3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autors.

**REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI**

D.Dimitrijeva
T. **64507018**
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
Z.LOGINA - T. 29203754; I.ZINKOVSKA - T. 28319682;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS
Iespiests SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2450